

med Hensyn til de under Fakultetet hørende Examinere i Vinteren 1899—1900, intet var til Hinder for, at den skriftlige Del af Skoleembedsexamen holdtes i Universitetets Juleferie, dog i Annexbygningen mod St. Pederstræde, da der i Ferien skulde opsættes Stilladser i Universitetsbygningen i Anledning af Restaureringen af Dekorationen i Universitetets Forsal og Korridorer.

— Angaaende Udgivelsen af *Forelæsningsfortegnelsen* for det følgende Halvaar inden de forud derfor gaaende Feriers Begyndelse jfr. foran S. 346.

5. Akademisk Disciplin.

I de sidste Aar har Konsistorium ifølge Anmodning erholdt fra Københavns Politi Udskrift af Sager, som ved Københavns Kriminal- og Politiret have været anlagte mod Studenter. I Almindelighed have disse Sager angaaet Forseelser mod den offentlige Orden paa Gaden, og der er, for saa vidt de vedkommende Studenter oppebar Kommunitetsstipendiet eller Legater eller havde Bolig paa Kollegierne, blevet tildelt disse Studenter en Irettesættelse. I det foreliggende Aar har der dog ikke været Anledning til at tildele nogen saadan.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Examina.

1. Andragender fra fhv. Sognepræst O. Jensen og Pastor N. Dalhoff om Tilladelse til at holde Forelæsninger under Pastorseminariet.

I Skrivelse af 5te August 1899 udbad Kirke- og Undervisningsministeriet sig Konsistoriums Erklæring over et fra fhv. Sognepræst *O. Jensen* indgivet Andragende, hvori han ansøgte om Tilladelse til i Efteraarshalvaaret 1899 at holde Forelæsninger paa Universitetet over den kristne Prædikens Historie fra forskellige Bekjendelser, Tider og Folk for de theologiske Kandidater i Pastorseminariet.

Konsistorium indsendte under 15de September s. A. til Ministeriet en Erklæring af 8de s. M. fra det theologiske Fakultet, hvori dette udtalte, at da Ansøgeren ikke havde bevist, at han var i Besiddelse af særlige Forudsætninger for dette Æmnes videnskabelige Behandling, kunde Fakultetet ikke anbefale, at der for hans Vedkommende gjordes Undtagelse fra de almindelige Regler om Betingelserne for Adgang til Universitetets Lærerstole. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser.

— I Anledning af et fra Ministeriet under 26de Juni 1900 modtaget Andragende, hvori Præst ved Diakonissestiftelsen N. Dalhoff anholdt om Tilladelse til at fortsætte sine Forelæsninger paa Universitetet over Diakonik i det tilstundende og følgende Semestre, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 336—37, indsendte Konsistorium under 2den Juli s. A. en Erklæring af 28de Juni s. A. fra det theologiske Fakultet, hvori dette, under Henvi- sning til sin tidligere, i Aaret 1897 afgivne Erklæring, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 336, foreslog, at den begjærede Tilladelse gaves under de samme Betingelser for de 2 følgende Semestre. Konsistorium indstillede, at det til-

kjendegaves Pastor Dalhoff, at der ikke vilde være noget til Hinder for at skaffe ham fornødent Lokale paa Universitetet til at holde Forelæsninger over Diakonik i de to følgende Semestre, dog saaledes, at de paatænkte Foredrag ikke vilde blive optagne i Forelæsningsfortegnelsen.

Ministeriet meddelte under 21de August s. A. Konsistorium, at det havde meddelt Pastor Dalhoff Tilladelse til ogsaa i de 2 følgende Semestre at holde Forelæsninger i Diakonik ved Pastoralseminariet, dog saaledes at Bekjendtgørelse om de paagjældende Forelæsninger ikke vilde kunne optages i Forelæsningsfortegnelsen.

2. Andragende fra Lic. theol. J. P. Bang om Honorar for Afholdelse af Forelæsninger og Øvelser under det theologiske Fakultet.

Under 5te September 1899 modtog Konsistorium fra Ministeriet et Andragende fra Lic. theol. J. P. Bang, hvori han ansøgte om, at der maatte blive tilstaaet ham et Honorar for Afholdelse af Forelæsninger og Øvelser under det theologiske Fakultet.

Konsistorium indsendte under 11te Oktober s. A. en Erklæring fra det theologiske Fakultet, hvori dette udtalte, at det, samtidigt med at det meget paaskjønnede Lic. Bangs Virksomhed som Forfatter og Docent, dog af principielle Grunde ikke kunde anbefale Ansøgningen, idet man ellers ved en eventuel Vakance i Fakultetet formentlig vilde komme til at staa mindre frit, end ønskeligt var, overfor Valg mellem flere Ansøgere. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser.

3. Besættelsen af det ved Professor, Dr. med. P. Plums Afgang ledigblevne Professorat med Dr. med. Thorkild Rovsing som Professor i Kirurgi.

Efter at Konsistorium under 16de Februar 1899 havde indsendt Ansøgning fra Professor, Dr. med. P. Plum om Entledigelse, meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet under 24de Marts s. A., at Professor Plum under 22de s. M. var blevet entlediget i Naade og med Pension fra 31te August s. A. at regne som Professor i Kirurgi. Ministeriet udbad sig derhos Forslag indsendt fra Fakultetet angaaende den ledigblivende Professorplads Besættelse.

Under 15de April s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Skrivelse af 11te s. M. fra Fakultetet, hvori dette, under Henvisning til § 40 i Universitetets Retsregler foreslog, at fornævnte Lærerpost snarest muligt opsloges vakant, og at Ansøgningsfristen for Indlevering af Ansøgningerne sattes saa kort som muligt, da det vilde være meget ønskeligt, at en eventuel Konkurrence kunde blive tilendebragt inden Vakancens Indtræden.

Efter at Professoratet havde været opslaaet ledigt, sendte Ministeriet under 10de Maj s. A. de indkomne 4 Ansøgninger, nemlig fra Dr. med. Kr. Poulsen, Dr. med. Thorkild Rovsing, Dr. med. Jens Schou og Overlæge ved

Frederiks Hospital, Dr. med. Osc. Wanscher, hvorhos Ministeriet anmodede Konsistorium om at indhente det lægevidenskabelige Fakultets Erklæring over Andragenderne.

Konsistorium indsendte derefter under 12te Juni s. A. en Erklæring af 1ste s. M. fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at da det ikke fandt Anledning til paa Forhaand at foretrække en enkelt af Ansøgerne for de andre, maatte anse det for rigtigst, at der afholdtes en Konkurrence. Fakultetet foreslog derfor, at der udstedtes Bekjendtgjørelse om en saadan, dog saaledes, at Adgangen til at deltage i Konkurrencen begrænsedes til de 4 Ansøgere. Med Hensyn til Formen for den eventuelle Konkurrence foreslog Fakultetet, at den kom til at bestaa af: 1. En Forelæsning over et selvvalgt kirurgisk Æmne, der skulde vare i 3 paa hinanden følgende Dage, 1 Time hver Dag. 2. En Forelæsning af 1 Times Varighed over et opgivet Æmne af den operative Kirurgi med ca. 24 Timers Forberedelse; samme Æmne for alle Deltagere. 3. En Forelæsning af 1 Times Varighed over et opgivet Æmne af den almindelige Kirurgi med ca. 24 Timers Forberedelse; samme Æmne for alle Deltagere. 4. En klinisk Forelæsning af 1 Times Varighed over en Patient med en kirurgisk Sygdom. Til Undersøgelse og Forberedelse tilstaa 2 Timer. De under 2, 3 og 4 nævnte Forelæsninger tænkte holdte for Studenter. Fakultetet foreslog dernæst, at den Komité, der skulde bedømme de Konkurrerendes Kvalifikationer, i Henhold til Retsreglernes § 40 og i Lighed med Komiteerne ved den kirurgiske Konkurrence i 1885 og den medicinske Konkurrence i 1896 kom til at bestaa af 8 Medlemmer, nemlig 5 Medlemmer af Fakultetet, valgte af dette, og 3 Medlemmer udenfor Fakultetet, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg. Endvidere foresloges det, at denne Komité skulde bedømme Konkurrencedeltagernes Kvalifikationer til den ledige Post: 1. paa Grundlag af deres litterære videnskabelige Arbejder og øvrige vita ante acta medica og 2. paa Grundlag af Præstationerne ved Konkurrencen. For at lette Komiteen Bedømmelsen af Deltagernes vita ante acta medica maatte der paalægges disse at indsende til Komiteen et eller helst flere (eventuelt 8) Exemplarer af deres hidtil offentliggjorte litterære Arbejder. Endelig foretog Fakultetet, at Konkurrencen afholdtes i Septembris Maaned 1899. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Forslag.

I Skrivelse af 21de Juni s. A. meddelte Ministeriet, at der under 20de s. M. var meddelt kgl. Stadfæstelse paa Ordningen af Konkurrencen om Professoratet i Kirurgi saaledes:

»1. at der i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. I. § 13 maa afholdes en til de nævnte Ansøgere begrænset Konkurrence om et Professorat i Kirurgi;

2. at der ved Konkurrencen vil være at tage Hensyn til *a.* de Paa-gjældendes litterære Arbejder og hele videnskabelige vita ante acta medica, *b.* Udfaldet af en Prøve, bestaaende af 4 Prøveforelæsninger, af hvilke den ene angaar et selvvalgt kirurgisk Æmne, de to et opgivet Æmne af den operative og den almindelige Kirurgi og den fjerde er en klinisk Forelæsning over en Patient med en kirurgisk Sygdom. De opgivne Æmner, der vælges af Censurkomiteen, skulle være fælles for alle Konkurrenter. Prøve-

forelæsningen over et selvvalgt Æmne holdes i 3 paa hinanden følgende Dage, 1 Time hver Dag, og Prøveforelæsningerne over et opgivet Æmne afholdes efter 24 Timers Forberedelse i 1 Time af hver Deltager. Til den kliniske Forelæsning tiltaas til Forberedelse og Undersøgelse 2 Timer;

3. at Censurkomiteen sammensættes af 5 Medlemmer af det lægevidenskabelige Fakultet, valgte af dette, og af 3 Medlemmer udenfor Fakultetet, valgte af »det medicinske Selskabs« staaende Udvalg.»

I Skrivelse af 24de Juli 1899 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Erklæring i Anledning af, at Fakultetet havde indberettet, at der til Medlemmer af Censurkomiteen var valgt følgende: af Fakultetet: Professorerne, Dr. med. H. M. Saxtorph, Dr. med. P. Plum, Dr. med. O. Bloch, Dr. med. L. Meyer og Fakultetets Dekanus, Professor, Dr. med. J. Bjerrum samt som Suppleanter Professorerne, Dr. med. J. H. Chievitz og Dr. med. C. Gram, og af det medicinske Selskabs staaende Udvalg: Overlægerne, Dr. med. E. A. Tscherning, Dr. med. O. Wanscher og Dr. med. R. Pauli samt som Suppleant Overlæge, Professor, Dr. med. Sylv. Saxtorph, hvorhos Fakultetet havde bemærket, at det altsaa i Forventning om, at Ministeriet vilde billige det, havde valgt Professorerne H. M. Saxtorph og P. Plum til Medlemmer af Censurkomiteen, uagtet de paa det Tidspunkt, da Konkurrencen vilde finde Sted, ikke længere vilde være Medlemmer af Fakultetet, samt at Grunden til, at Fakultetet havde ønsket disse to Professorers Indtræden i Komiteen, var den, at de jo begge vare specielt sagkyndige paa det Omraade, det ved Konkurrencen drejede sig om. Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 1ste August s. A. Fakultetets Andragende, hvorefter Ministeriet under 8de s. M. bifaldt, at Professorerne H. M. Saxtorph og P. Plum vare blevne valgte til Medlemmer af Censurkomiteen.

Under 10de August s. A. indberettede Fakultetet til Konsistorium, at der som Deltagere i Konkurrencen havde meldt sig: Dr. med. Kr. Poulsen, Dr. med. Thorkild Rovsing og Dr. med. Jens Schou, samt under 1ste September s. A., at Prøveforelæsningerne over et selvvalgt Æmne vilde finde Sted fra 7de til 16de s. M., over et opgivet Æmne 19de og 21de s. M., og de kliniske Forelæsninger blive holdte 23de, 25de og 27de s. M.

Æmnerne vare:

Forelæsninger over et selvvalgt Æmne: Dr. Kr. Poulsen: Om Hernier, med særligt Hensyn til den radikale Herniotomi; Dr. T. Rovsing: Galdestenssygdommen og dens Behandling; Dr. J. Schou: Den moderne Ventrikelkirurgi.

Forelæsninger over opgivne Æmner: 1. Operationer paa det perifere Nervesystem, særligt om Neurorafi, Neurolysis og Distensio nervi; 2. kompliserede Frakturer paa Extremiteterne.

De kliniske Forelæsninger: Dr. Kr. Poulsen: Forelæsning over en Patient med Gangræna digiti e panaritio; Dr. T. Rovsing: Forelæsning over en Patient med Osteomyelitis centralis femoris; Dr. J. Schou: Forelæsning over en Patient med Luxatio inveterata cum fractura humeri.

Den af Censurkomiteen vedtagne Indstilling blev af Fakultetet den 29de s. M. sendt Konsistorium, der under 30te s. M. fremsendte den til Ministeriet.

Ved Skrivelse af 13de Oktober s. A. meddelte Ministeriet Konsistorium, at Dr. med. *Niels Thorkild Rovsing* under 12te s. M. allernaadigst var blevet udnævnt til Professor i Kirurgi ved Universitetet.

— Konsistorium udnævnte ved Skrivelse af 28de s. M. Professor Rovsing til Bestyrer af Universitetets kirurgiske Instrumentsamling.

4. Docent, Overkirurg, Dr. med. O. Wanschers Udnævnelse til Professor extraordinarius i Kirurgi og Indtræden som Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet.

Efter at den til Overkirurg, Dr. med. O. Bloch bevilgede Lønning som Professor extraordinarius i klinisk Kirurgi var faldet bort ved hans Udnævnelse til Professor ordinarius fra 1ste April 1899, indsendte det lægevidenskabelige Fakultet under 20de September s. A. til Konsistorium et Andragende om Oprettelse af et extraordinært Professorat i Kirurgi for Docent, Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital, Dr. med. O. Wanscher.

Til Støtte for dette Andragende anførte Fakultetet følgende: Indtil Professor Blochs Udnævnelse til Professor ordinarius i klinisk Kirurgi besørgedes Undervisningen og Examinationen i almindelig og speciel kirurgisk Pathologi og Therapi af Professor, Dr. med. Saxtorph, medens Undervisningen og Examinationen i klinisk Kirurgi og i kirurgisk Operationsøvelse besørgedes af Professor, Dr. O. Bloch og Professor, Dr. med. P. Plum. Hvis det extraordinære kirurgiske Professorat nu bortfaldt for stedse, vilde det blive nødvendigt at fordele Professor Saxtorphs hittidige Lærer- og Examinationsvirksomhed mellem de to ordinære Professorer. Herved vilde der under alle Omstændigheder opstaa særdeles følelige Ulemper, ganske særligt paa Examinationsomraadet: Ikke blot maatte nemlig Professor Saxtorphs Undervisningsarbejde overdrages begge eller en af to tilbageblevne Professorer, men Examinationen i kirurgisk Pathologi og Therapi maatte enten helt overtages af Professoren i Operationslære, der saaledes vilde komme til at examinere alle Kandidater i to Fag, eller den maatte deles mellem de to Professorer; ved denne Ordning vilde der imidlertid paalægges begge de kirurgiske Professorer et ikke ringe Examensarbejde ud over det nuværende, og dette vilde ikke være forsvarligt, særligt ikke for den kliniske Professors Vedkommende, da hans nuværende Examensarbejde allerede var meget betydeligt paa Grund af det store Antal Kandidater og den kliniske Examinations særlige Natur.

Endvidere henledte Fakultetet til Begrundelse af Forslaget om Gjenoprettelsen af det bortfaldne extraordinære Professorat Opmærksomheden paa følgende Forhold. Aldeles bortset fra, at Oprettelsen af et nyt ordinært Professorat under det lægevidenskabelige Fakultet formentlig vilde støde paa større Vanskeligheder end Gjenoprettelsen af det lige indtil April 1899 bestaaende Forhold, vilde der ved den foreslaaede Ordning tillige være opnaaet den Fordel, at en af Fakultetets Lærerpladser under forandrede Forhold i Fremtiden — f. Ex. hvis en Gang de lægevidenskabelige Studerendes Antal tog saa betydeligt af, at Trangen til tre kirurgiske Professorater ikke blev i den Grad følelig som nu, — lettere vilde kunne finde en anden An-

vendelse. Hertil kom, at naar Overkirurg Wanscher, der i sin Tid med Hæder havde deltaget i en Konkurrence om et Professorat i Kirurgi, og som siden 1892 mod et aarligt Honorar af 2000 Kr. havde holdt kirurgiske Praktikant-Kliniker for de Studerende, blev udnævnt til extraordinær Professor under det lægevidenskabelige Fakultet, vilde det nævnte Honorar bortfalde, medens han dog var forpligtet til, jævnsides med at han overtog Professor Saxtorphs seneste Funktioner som Lærer og Examinator, at fortsætte sin nuværende kliniske Lærervirksomhed, saa længe han maatte beklæde Overkirurgstillingen paa det kgl. Frederiks Hospital. Der vilde altsaa, samtidigt med at man bevarede den hidtidige Fordeling af Undervisnings- og Examinationsarbejdet mellem tre kirurgiske Professorer, bortfalde en Udgift af 2000 Kr. Fakultetet ansøgte i Henhold hertil om, at der maatte blive foretaget de nødvendige Skridt til Gjenoprettelsen af et extraordinært Professorat i Kirurgi for Docent, Overkirurg, Dr. O. Wanscher.

Universitetets Kvæstor udtalte i Erklæring af 18de November 1899 følgende. Ved den lægevidenskabelige Embedsexamen blev der afholdt Prøve i 3 kirurgiske Fag, nemlig kirurgisk Pathologi, Operation og kirurgisk Klinik. I Fakultetets Begrundelse af Andragendet var der givet Forklaring om de Ulemper, der, saafremt de nuværende to ordinære Professorer i Kirurgi skulde bestride den af den nylig afgaaede Professor Saxtorph besørgede Universitetsgjæring, vilde indtræde for Undervisningen og ganske særligt for Examinationen. Det vilde formentlig ogsaa være indlysende, at naar den Examination i kirurgisk Pathologi, der havde været besørgt af Professor Saxtorph, nu skulde fordeles imellem eller lægges over paa den ene af de to ordinære Professorer, der vare indtraadte i Fagene klinisk Kirurgi og kirurgisk Operationslære, vilde dette fremkalde Vanskelighed. Gjennemsnitsantallet af dem, der havde indstillet sig til 2den Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen i Aarene 1893—94 til 1897—98, havde nemlig været 74, hvormed det kunde sammenstilles, at der i de første 5 Aar, efter at ifølge kgl. Resolution af 17de December 1841 det kirurgiske Akademi var blevet ophævet og det nuværende lægevidenskabelige Fakultet var blevet dannet, altsaa i Aarene 1842—46, i Gjennemsnit ikkun var 23, der indstillede sig til den lægevidenskabelige Embedsexamen, og at der endda var 3 normerede kirurgiske Universitetslærere (Professorer eller Lektorer) til at examinere disse.

Naar det lægevidenskabelige Fakultet ved Universitetets Lønningslov af 12te April 1892 § 2 var normeret med 11 Professorater — der ved Ministeriets Budget for 1893—94 bleve forøgede med et særligt Professorat i Pathologi — havde det her, ligesom allerede i Universitetets Normalreglement af 13de November 1844, været Forudsætningen, at de Fakultetet paa-hvilende Forretninger vare at fordele imellem de normerede Universitetslærere ved administrativ Fastsættelse, jfr. Betænkning af et af Konsistorium nedsat Lønningsudvalg i Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 111. Den i Foraaret 1886 indtraadte men nu som Følge af Professor Blochs Indtræden i en ordinær Professorplads ophørte Ordning, hvorefter der havdes en Universitetslærer til hvert af de 3 kirurgiske Undervisnings- og Examinationsfag, blev ikke til som en ny, hidtil ukjendt Ordning, thi der havde i de 58 Aar,

der vare forløbne siden Dannelsen af et fælles lægevidenskabeligt Fakultet i Forbindelse med Ophævelsen af det kirurgiske Akademi, ikkun været et Tidsrum af 18 Aar, hvori der alene havde været 2 Universitetslærere i Kirurgi, nemlig fra Foraaret 1868, da Professor Stein afgik ved Døden, til Foraaret 1886, da nuværende Professor Bloch begyndte sin fornævnte Universitetsvirksomhed. De nærmere Omstændigheder, hvorunder det af Professor Stein beklædte Professorat i Kirurgi blev bestemt til at inddrages, omendskjønt Meningerne om en saadan Foranstaltning Hensigtsmæssighed vare delte, fandtes oplyste i Univ. Aarb. f. 1864—71 II. B. S. 23—30. Det vilde fremdeles erindres, at der var en særlig Grund, nemlig Professor Saxtorphs Fratræden fra en Overlægeplads ved Frederiks Hospital, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 340 ff., der bevirkede Overdragelsen af en tredje Lærerplads i Kirurgi til Dr. Bloch. Om altsaa end Spørgsmaalet om Nødvendigheden af at gjenherhverve en 3die *normeret* Professorplads i Kirurgi allerede paa Grund af de Krav til Undervisning og Examination, som dette Fag i sig selv stillede, ikke havde været gjenoptaget siden Inddragelsen af en saadan 3die Kirurgplads efter Professor Steins Død i 1868, vilde Muligheden af, at et saadant Spørgsmaal kunde opstaa, ikke kunne nægtes, naar der saas hen til, at der netop siden 1868 var indtraadt en betydelig Fremgang i den kirurgiske Behandlings Sikkerhed og i Omfanget af de Sygdomme, mod hvilke den kunde anvendes. Den Betydning, som paa Grund deraf maatte tillægges Universitetsstudiet i Kirurgi — for mange Læger en Afslutning paa den Uddannelse, som de overhovedet opnaaede i dette Fag — vilde sandsynligvis opveje den Omstændighed, at der, som ovenfor anført, i 1893—94 var blevet oprettet et ogsaa det kirurgiske Studium berørende særligt Professorat i almindelig Pathologi. Om det end fremdeles maatte erindres, at der ifølge Ministeriets Budget for 1888—89 var blevet oprettet et særligt Professorat i Ophthalmologi, og at derfor Forelæsninger over dette Fag vare bortfaldne for den Professor, der iøvrigt havde kirurgisk Pathologi som sit Fag, vilde Tanken ad denne Vej muligvis netop kunne ledes ind paa en Overvejelse af, om ikke en særligt normeret Professorplads i den kirurgiske Pathologi vilde blive et Værn imod Krav paa særligt normerede Lærerpladser i andre specielle kirurgiske Fag end Ophthalmologi.

Saafermt Sagkundskab i de foran berørte Forhold ikke var til Stede, vilde der kunne tænkes at fremkomme den Mening, at Professor Blochs Fungeren som en 3die Universitetslærer i Kirurgi havde været en i ganske særlige Forhold ved Professor Saxtorphs Ansættelse i sin Tid grundet ny Foranstaltning, som nu, da sidst nævnte Professor var afgaaet, havde mistet sin hele Grund til at blive opretholdt, og at derfor det foreliggende Forslag om paany at erhverve en 3die Universitetslærer i Kirurgi væsentlig stillede sig som et Ønske om at bevare den Lettelse i Arbejdet, som den nu ophørte Ordning havde medført for de to normerede Lærere i Kirurgi. For at afværge en saadan Opfattelse vare foranførte Bemærkninger fremsatte til Paa-visning af, at Regelen i den langt overvejende Del af Tidsrummet fra 1842 til nu netop havde været at have en særligt normeret Plads for den kirurgiske Pathologi. I de 18 Aar af dette Tidsrum, i hvilke der ikke fandtes en særlig Lærer i kirurgisk Pathologi, saas der heller ikke, saaledes som det

dog var sket lige siden 1842, at være holdt *Forelæsninger* i dette Examensfag, men kun Examinatorier. Om det da ikke vilde være en Tilbagegang i det kirurgiske Studium, saa fyldigt som dette nu burde kunne dyrkes ved Universitetet, hvis de Studerende i Fremtiden paany skulde savne de siden 1886 paany holdte Forelæsninger over kirurgisk Pathologi og derfor være henviste til Haandbøger, derom vilde der sikkert kunne rejses et Spørgsmaal. At nu det hermed forbundne Spørgsmaal om Gjenerhvervelsen af et særligt for den kirurgiske Pathologi bestemt *nörmeret* Professorat ikke var berørt i det foreliggende Andragende fra Fakultetet, havde sin tilstrækkelige Grund deri, at dette Spørgsmaal som Følge af Fakultetets Forslag om nu at oprette et extraordinært Professorat for ordinær Docent, Overkirurg Wanscher blev udsat til Drøftelse en Gang i Fremtiden. Om den nævnte Videnskabsmands Kvalifikation til et saadant Hverv kunde henvises til Fakultetets Udtalelser, idet der skulde tilføjes, at dettes Forslag allerede med den for dette ved Sagens Historie givne Baggrund syntes at fortjene den bedste Anbefaling.

Da Fakultetet i sin Skrivelse af 20de April 1885, jfr. Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 20—21, angaaende Oprettelsen af den extraordinære Docentplads, der senere blev besat med Overkirurg Bloch, som Grund til at udnævne denne eventuelle Docent i klinisk Kirurgi til Medlem af Fakultetet anførte, at han nødvendigvis maatte deltage i den lægevidenskabelige Embedsexamen, i Bestemmelsen af skriftlige Opgaver o. s. v., maatte det her, hvor en tilsvarende Stilling var tiltænkt den nu foreslaaede extraordinære Professor, anses for givet, at han blev at optage i Fakultetet. At dette var Tanken, og at derfor Dr. Wanscher som extraordinær Professor vilde have at overtage de et Fakultetsmedlem paahvilende Byrder, syntes at burde tilkjendegives Rigsdagen, saaledes at denne i sin Overvejelse af den ansøgte Bevilling for den extraordinære Professor kunde have Indsigt i Omfanget af de Fordringer, der eventuelt vilde kunne stilles til ham. Under Henvisning til, at en betydelig Aftagen af de lægevidenskabelige Studerendes Antal var tænkelig — hvilket ikke kunde modsiges, om der end næppe for Tiden var nogen Udsigt dertil, — syntes det af Fakultetet selv at være bragt i Erindring, at Professorerne i Fakultetet, som foran berørt, efter administrativ Fastsættelse fordele dets Forretninger efter de til enhver Tid bestaaende Forhold. Det syntes da, at det hele Omfang af Dr. Wanschers eventuelle Stilling først vilde finde sit Udtryk deri, at han — i hvert Fald i Anmærkningerne til Forslaget — udtrykkeligt foresloges at kunne udnævnes til extraordinær Professor i Kirurgi og Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet.

Det syntes fremdeles at være uimodsigeligt, at Dr. Wanscher, som af Fakultetet anført, i sin Stilling som *Professor extraordinarius*, saa længe han tillige var Overlæge ved en kirurgisk Afdeling paa Frederiks Hospital, maatte miste det nu af ham som *ordinær Docent* ved Universitetet oppebaarne Honorar af 2000 Kr., jfr. dettes Lønningslov af 12te April 1892 §§ 2. a. og 6. Angaaende Dr. Wanschers personlige Stilling til Sagen skulde tilføjes, at han som extraordinær Professor ogsaa vilde komme til at fratræde Stillingen som Censor ved den lægevidenskabelige Embeds-

examen med et aarligt Vederlag af 900 Kr. Om selve Forpligtelsen for ham til, saa længe han tillige var Overlæge ved Frederiks Hospital, at fortsætte sin Universitetsgjerning — men altsaa uden Honorar — maatte Kvæstor imidlertid — som det syntes i Modsætning til Fakultetet — mene, at en saadan Forpligtelse udtrykkeligt maatte paalægges ham ved hans eventuelle Ansættelse som Professor extraordinarius, eftersom Lønningsloven overhovedet ikke var bestemt til at omfatte Regler for ekstraordinære Professorer, hvorimod et saadant Professorat i hvert indtrædende Tilfælde hvilede paa ny, af Rigsdagen bifalden Ordning.

Med Hensyn til den eventuelle Postering af forommeldte Forslag paa Finansloven bemærkede Kvæstor, at da der, som det var forklaret i Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1900—1901, jfr. Rigsdagstid. 1899—1900 Tillæg A. Sp. 1097—1102, ikke var noget Beløb ledigt under den paa Universitetets Udgiftspost 7. a., Til videnskabelige Formaals Fremme, til Ministeriets Disposition værende Sum, vilde det være nødvendigt at foreslaa *hele* Begyndelseslønnen for Dr. Wanscher som Professor extraordinarius bevilget, hvad enten Forslaget fremtraadte under denne Udgiftspost 7. a. eller, i Lighed med den nu bortfaldne Bevilling for Dr. Bloch, som en særlig Underkonto under Udgiftspost 7. Det forekom imidlertid Kvæstor, at der var Grund til at følge den sidst nævnte Fremgangsmaade, naar der saas hen til, at en Sammenstilling af den ekstraordinære Professor i det med Nødvendighed givne Fag Kirurgi med den ekstraordinære Professor i Medicinens Historie, der nu var opført under Udgiftspost 7. a., vilde kunne sprede nogen Uklarhed over det, som burde staa fuldkomment klart, nemlig at det ved Professor Julius Petersens fremtidige Afgang henstod til Afgjørelse paa Finansloven, om selve Faget »Medicinens Historie« skulde bevares eller ikke. At Spørgsmaalet om Oprettelse af en 3die Kirurgplads, naar eventuelt Dr. Wanscher afgik som Professor extraordinarius, vilde henhøre under Rigsdagens fuldkomne frie Afgjørelse, ogsaa naar Bevillingen nu blev opført som en særlig Underkonto under Udgiftspost 7, vilde allerede kunne ses deraf, at den tilsvarende Bevilling for Dr. Bloch nu efter hans Udnævnelse som Professor ordinarius uden videre var bortfaldet i Finanslovforslaget for 1900—1901.

Konsistorium indstillede i Skrivelse af 22de November 1899 til Ministeriet, at der til Ministeriets Budget i Finanslovforslaget for 1900—1901 maatte blive stillet Ændringsforslag om under en ny Udgiftspost 7. m. at opføre 3600 Kr. til ordinær Docent, Dr. med. O. Wanscher som Professor extraordinarius i Kirurgi og Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet, saaledes at der med Lønningen blev forbundet Pensionsret og Oprykningsret efter de almindelige Regler, medens han blev forpligtet til fremdeles, saa længe han tillige var Overlæge ved en Afdeling paa det kgl. Frederiks Hospital at besørge en ordinær Docents Universitetsgjerning uden herfor at oppebære Honorar.

Til 2den Behandling i Folkethinget af Finansloven for 1900—1901 blev der stillet Forslag om Optagelse af en ny Udgiftspost 7. m.: »Til Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital, Dr. med. Wanscher som Professor extraordinarius i Kirurgi 3600 Kr. Med Lønningen er forbundet Pensionsret

og Oprykningsret efter de almindelige Regler.« Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstid. 1899—1900 Tillæg B. Sp. 469—72 og 703—4, vedtaget af Rigsdagen og bevilget paa Finansloven for 1900—1901.

Ved Skrivelse af 6te April 1900 meddelte Ministeriet Konsistorium, at Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital, Dr. med *Oscar Wanscher* under 4de s. M. allernaadigst var blevet udnævnt til Professor extraordinarius ved Universitetet, og ved Skrivelse af 26de s. M., at det ved kgl. Resolution af 24de s. M. var bifaldet, »at det lægevidenskabelige Fakultet bemyndiges til at optage Professor Wanscher som Medlem af Fakultetet.«

5. Besættelsen af det ved Professor, Dr. med. C. Reisz' Afgang ledigblevne Professorat med Professor i Farmakologi, Dr. med. H. Chr. J. Gram som Professor i Medicin og Dr. med. J. Chr. Bocks Udnævnelse til Professor i Farmakologi.

Efter at Konsistorium under 28de November 1899 havde indsendt Andragende fra Professor, Dr. med. C. Reisz om Entledigelse, meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet under 6te Januar 1900, at Professor Reisz under 2den s. M. allernaadigst var blevet entlediget i Naade og med Pension fra 31te s. M. at regne som Professor i Medicin. Ministeriet udbad sig derhos Forslag indsendt fra det lægevidenskabelige Fakultet angaaende den ledigblevne Lærerposts Besættelse.

Under 19de s. M. indsendte Konsistorium en Erklæring af 15de s. M. fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette foreslog, at Professor, Dr. med. C. Gram overtog den ledigblevne Lærerplads og udnævntes til Professor i Medicin, hvortil han havde erklæret sig villig og hvilket var forudsat at kunne finde Sted uden Konkurrence ved Ministeriets Skrivelse af 20de December 1895. For det Tilfælde, at denne Ordning skulde bifaldes, anmodede Konsistorium om, at Professoratet i Farmakologi opsloges ledigt samtidigt med Professor Grams Udnævnelse. Konsistorium anbefalede — under Henviisning til de ved Besættelsen af Professoratet i Medicin i 1895 stedfundne Forhandlinger, jfr. Univ. Aarb. f. 1895—96 S. 4—7, særlig den af Fakultetet anførte Skrivelse fra Ministeriet af 20de December 1895, jfr. l. c. S. 6, — at Professor Gram indtraadte i det ledigblevne Professorat. Konsistorium henviste i denne Anledning til, at en Overgang af en Professor til en anden Plads tidligere havde fundet Sted indenfor det lægevidenskabelige Fakultet uden kgl. Udnævnelse, idet Ministeriet ved Skrivelse af 31te Marts 1874 havde bifaldet, at Professor, Dr. med. Reisz ved Konferensraad, Professor, Dr. med. O. Bangs Afgang overtog den derved ledigblevne Docentplads i Therapi, jfr. Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 163—64. For saa vidt det bifaldtes, at det ledigblevne Professorat besattes med Professor Gram, indstillede Konsistorium, at det derved eventuelt ledigblivende Professorat opsloges ledigt med en Ansøgningsfrist af 3 Uger, og at Ansøgningerne efter Fristens Udløb gennem Konsistorium sendtes det lægevidenskabelige Fakultet til Erklæring.

Ved Skrivelse af 2den Februar 1900 meddelte Ministeriet Konsistorium, at Professor i Farmakologi, Dr. med. *Hans Christian Joachim Gram* under 1ste s. M. allernaadigst var blevet udnævnt til Professor i Medicin ved Universitetet.

Under 17de s. M. meddelte Ministeriet Konsistorium, at der, efter at Embedet som Professor i Farmakologi havde været opslaaet ledigt, var indkommet 3 Ansøgninger, nemlig fra Dr. med. J. C. Bock, Dr. med. H. R. H. Jacobæus og Korpslæge, Dr. med. & chir. L. S. Vogelius, samt anmodede Konsistorium om at indhente Fakultetets Erklæring over Ansøgerne.

Ved Skrivelse af 16de Marts s. A. indsendte Konsistorium en Erklæring af 3die s. M. fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at det, da det ikke fandt Anledning til paa Forhaand at udtale sig til Fordel for en enkelt af Ansøgerne, maatte anse det for rigtigt, at der afholdtes en Konkurrence i Henhold til Universitetets Fundats. Fakultetet foreslog derfor, at der søgtes Bemyndigelse til Afholdelse af en Konkurrence, hvortil kun Ansøgerne havde Adgang. Med Hensyn til Formen for den eventuelle Konkurrence stillede Fakultetet Forslag, overensstemmende med den nedenfor anførte stadfæstede Ordning af Konkurrencen.

I Skrivelse af 28de Marts 1900 meddelte Ministeriet, at der under 27de s. M. var meddelt kgl. Resolution om Ordningen af Konkurrencen mellem Ansøgerne om det ledige Professorat i Farmakologi saaledes:

»1. at der i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. I § 13 maa afholdes en til de nævnte Ansøgere begrænset Konkurrence om et Professorat i Farmakologi;

2. at der ved Konkurrencen vil være at tage Hensyn til *a.* de Paa-gjældendes videnskabelige Arbejder og øvrige *vita ante acta medica*, *b.* Udfaldet af en Prøve, bestaaende af 4 Prøveforelæsninger, af hvilke den ene angaar et selvvalgt farmakologisk Æmne, de tre et opgivet Æmne, henholdsvis af den almindelige Farmakologi, den specielle Farmakologi og den experimentel-farmakologiske Teknik. De opgivne Æmner, der vælges af Censurkomiteen, skulle være fælles for alle Konkurrenter. Prøveforelæsningerne over et selvvalgt Æmne holdes i tre paa hinanden følgende Dage, 1 Time hver Dag, og Prøveforelæsningerne over et opgivet Æmne afholdes efter 24 Timers Forberedelse i 1 Time af hver Deltager;

3. at Censurkomiteen sammensættes af Dekanus ved det lægevidenskabelige Fakultet samt 4 Medlemmer af Fakultetet, valgte af dette, og 3 Medlemmer udenfor Fakultetet, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg.«

Under 23de April s. A. indberettede Fakultetet til Konsistorium, at der som Deltagere i Konkurrencen havde meldt sig Dr. med. J. C. Bock og Dr. med. H. R. H. Jacobæus samt at Censurkomiteen bestod af Fakultetets Dekanus, Professor, Dr. med. K. Faber og Professorerne, Dr. med. Chr. Bohr, Dr. med. Chr. Gram, Dr. med. C. J. Salomonsen og Dr. med. J. Bjerrum, valgte af Fakultetet, Konferensraad, Dr. med. C. Reisz og Overlægerne, Dr. med. E. Israel Rosenthal og Dr. med. A. Fløystrup, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg, samt som Suppleanter henholdsvis Pro-

fessor, Dr. med. Thork. Rovsing og Lektor ved Landbohøjskolen, Dr. med. V. Henriques.

Forelæsningerne afholdtes saaledes: over et selvvalgt farmakologisk Æmne fra den 30te April til den 5te Maj; over et opgivet Æmne af den almindelige Farmakologi den 8de Maj; over et opgivet Æmne af den specielle Farmakologi den 10de s. M. og over et opgivet Æmne af den experimentel-farmakologiske Teknik den 15de s. M. Æmnerne vare:

Forelæsninger over et selvvalgt farmakologisk Æmne: Dr. Jacobæus: om Antipyretika; Dr. Bock: om den narkotiske Virkning af Forbindelser hørende til de fede Legemers Gruppe;

Forelæsninger over et opgivet Æmne af den almindelige Farmakologi. Forholdet mellem Lægemidlernes kemiske Struktur og Virkning paa den dyriske Organisme;

Forelæsninger over et opgivet Æmne af den specielle Farmakologi: Jernets Farmakologi, og

Forelæsninger over et opgivet Æmne af den experimentel-farmakologiske Teknik: hvilke experimentel-farmakologiske Undersøgelser bør gaa forud for et nyt Lægemiddels Indførelse i Therapien?

Det lægevidenskabelige Fakultet indsendte under 18de Maj Censurkomiteens Indstilling til Konsistorium, der under s. D. fremsendte den til Ministeriet.

Ved Skrivelse af 30te s. M. meddelte Ministeriet Konsistorium, at Dr. med. *Johannes Carl Bock* under 29de s. M. allernaadigst var blevet udnævnt til Professor i Farmakologi ved Universitetet.

6. Honorar til Dr. phil. Holger Pedersen for at holde Forelæsninger over sammenlignende Sprogvidenskab med særlig Forpligtelse til indtil videre stadig at holde Forelæsninger over de slaviske Sprog.

Under 5te Juli 1899 tilskrev Konsistorium Ministeriet, at dette, efter at Professor, Dr. phil. K. Verner var afgaaet ved Døden under 10de November 1896 havde udbedt sig en Meddelelse om, hvorvidt der fra Konsistoriums Side kunde ventes nogen Indstilling angaaende Afholdelsen af de hidtil af Professor Verner holdte Forelæsninger. Konsistorium havde da under 12te December s. A. indsendt en Skrivelse fra det filosofiske Fakultet, hvori dette udtalte, at det ifølge den Betydning de slaviske Sprog og Litteraturen i flere af dem havde, maatte anse det for at være af Vigtighed, om det Hul ved Universitetet, der var opstaaet ved Professor Verners Død, snart kunde blive udfyldt, men at der ikke i Øjeblikket fandtes nogen indfødt Videnskabsmand, der var naaet saa vidt i Studiet af slavisk Filologi, at han kunde anbefales til at følge efter Professor Verner, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 365—66.

Det filosofiske Fakultet havde nu i Skrivelse af 3die Juni 1899 meddelt, at der forelaa Ansøgninger fra to yngre Videnskabsmænd, hvorved der aabnedes Muligheden af at faa dette Savn afhjulpet, nemlig fra Dr. phil. Holger Pedersen og Cand. mag. Stanislaw Rosznecki.

Dr. phil. *Holger Pedersen* udtalte i sin Ansøgning, at der efter Professor K. Verners Død ved Kjøbenhavns Universitet ikke var nogen Docent, som var forpligtet til at holde Forelæsninger over slaviske Sprog. At der imidlertid regelmæssigt burde holdes saadanne Forelæsninger, og at Universitetet ikke kunde nøjes med, at i Ny og næ en Docent eller Privatdocent frivillig paatog sig dette Hverv, turde næppe finde Modsigelse. Det russiske Rige gik stadigt fremad ikke blot i Magt, men ogsaa i Kultur. Den russiske Litteratur stod ikke tilbage for nogen anden Litteratur; den russiske Videnskab vaagnede mere og mere og var allerede nu banebrydende paa mange specielle Omraader, og et stadigt voxende Antal af Mennesker maatte af praktiske Grunde erhverve sig Kundskab i Russisk. Ogsaa Polsk havde sin ubestridelige Plads i Verdenslitteraturen, og adskillige andre slaviske Sprog frembød ligeledes paa mangfoldige Maader stor Interesse. Det var ikke nogen Overdrivelse at sige, at de slaviske Sprogs Betydning med stærke Skridt nærmede sig til at staa paa Højde med de romanske Sprog; Adgangen til dem var ulige vanskeligere end til de romanske Sprog, hvilket imidlertid turde være en Grund mere til at ønske dem regelmæssigt repræsenterede ved Universitetet. Dr. Pedersen bemærkede, at han var født den 7de April 1867, dimitteret fra Ribe Kathedralskole 1885, havde taget Skoleembedsexamen i Græsk, Latin og Dansk i Sommeren 1890 og erhvervet den filosofiske Doktorgrad den 24de Juni 1897. Han havde i en længere Aarrække helliget sig til det sammenlignende Studium af indoeuropæiske Sprog og havde foretaget specielle Undersøgelser tidligst paa slavisk, senere ogsaa paa albanesisk og keltisk Omraade. Hans tre Hovedarbejder vare: 1. *Das indogermanische s im Slavischen*, skrevet 1893 og indrykket i Tidskriftet »Indogermanische Forschungen« Bd. V; 2. *albanesische Texte mit Glossar* (Abhandlungen der philologisch-historischen Classe der Königl. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften Bd. XV. Nr. III. Leipzig 1895); 3. *Aspirationen i Irsk* (Doktor disputats 1897). Desuden havde han skrevet talrige andre Afhandlinger, som han ikke her skulde opregne. Fra Foraarshalvaaret 1898 havde han holdt Forelæsninger over Slavisk ved Universitetet (Oldslavisk, Russisk for Begyndere og Viderekomne, i indeværende Halvaar foruden Russisk paa særlig Foranledning ogsaa Oldslavisk og Polsk). Efter at han i en Række af Aar havde forfulgt disse Studier med Tilsidesættelse af sine personlige Interesser, var hans personlige Stilling efterhaanden bleven saa truet, at han i dette Øjeblik ansaa det for sin Pligt at forsøge paa at opnaa en Ansættelse, da han i modsat Fald vilde se sig nødsaget til at opgive sin videnskabelige Virksomhed. Baade af Hensyn til sine Studiers oprindelige Udgangspunkt og af Hensyn til Universitetets Tarv ansøgte han imidlertid om, at hans eventuelle Ansættelse maatte blive saaledes formuleret, at han foruden de slaviske Sprog tillige skulde varetage den sammenlignende Sprogvidenskab i videre Omfang. Derved vilde Universitetet blandt andet opnaa den Fordel at kunne paalægge ham at holde Forelæsninger over Keltisk, et Fag, som hidtil ikke havde været repræsenteret ved Universitetet, og som dog var af den allerstørste nationale Betydning for os paa Grund af de mangfoldige Berøringer mellem Nordboer og Kelter. Løvrigt henviste han til de medfølgende Bilag: Anbefalinger fra

Professor Sophus Bugge i Christiania, Professor F. Fortunatov i Moskou, Professorerne K. Brugmann, A. Leskien og E. Windisch i Leipzig m. fl.

Cand. mag. *Stanislaw Rosznecki* udtalte i sin Ansøgning, at hans første Beskæftigelse med den slaviske Filologi laa en længere Aarrække tilbage, idet han, endnu før han blev Student, paa egen Haand syslede med Polsk. Da han i Aaret 1883 havde taget Examen artium, besluttede han at vie sine Kræfter til Studiet af de slaviske Sprog og Litteraturer, men ifølge afdøde Professor K. Verners Tilskyndelse valgte han tillige at studere germansk Filologi, et Raad, som han altid vilde være den berømte Forsker taknemmelig for, idet Slavistiken trods adskillige udmærkede Videnskabsmænds Bestræbelser dog ikke havde uddannet en saa sikker Methode, at den for sig alene var i Stand til at give sine Dyrkere den fornødne strengt videnskabelige Uddannelse. Hans Beskæftigelse med den germanske Filologi, der fik en Slags Afslutning ved en Skoleembedsexamen, han underkastede sig i Foraaret 1891, havde under hele hans Studentertid været ledsaget af et uafbrudt Studium af de slaviske Sprog, idet han til Stadighed havde nydt godt af Professor Verners Vejledning, baade af hans Forelæsninger paa Universitetet og af Privatundervisning, som den afdøde Forsker viste ham den store Tillid at tildele ham i udstrakt Maalestok, og han erhvervede sig herved et tilforladeligt Grundlag for videregaaende Studier og blev efterhaanden bekjendt og fortrolig med alle slaviske Sprog, om end i ulige Grad; mest beskæftigede han sig med Polsk og Russisk. Det var ogsaa i disse Aar, at han anvendte en ikke ringe Tid paa Syslen med de slaviske Folkeslags Historie og Litteratur, som allerede længe havde udøvet Tiltrækning paa ham. Samtidig hermed foretog han allerede som Student et Par Gange i et noget beskednere Omfang Rejser til enkelte Dele af de slaviske Lande, hvorved han blandt andet opnaaede Færdighed i at tale Polsk.

Imidlertid var det Ønske helt naturligt blevet levende i ham at blive sat i Stand til i længere Tid at opholde sig i slaviske Egne. Ved Ministeriets og Konsistoriums rundhaandede Understøttelse (1893—94), lykkedes det ham i Efteraaret 1893 at iværksætte denne Idé og tiltræde sin Rejse, der havde faaet gennemgribende Betydning for hans Udvikling. Han havde for Afrejsen lagt en i Enkelthederne overvejlet Plan, som han ogsaa i det store og hele havde gennemført, skjønt han den Gang ikke kunde ane, at de Vanskeligheder, som skulde stille sig i Vejen for den, vilde være saa betydelige, som det senere viste sig. Han fuldendte under sit Ophold i Krakov et mindre Arbejde, som udkom 1896: »Polakkerne i Danmark 1659« (Gyldendalske Boghs Forlag). Han kunde ikke tillægge det nogen større Betydning, men han formodede, at han i Oversættelsen havde gengivet den gamle polske Text nøjagtigt og i Kommentaren ikke havde syndet mod god historisk Methode.

Det, som drog ham til Rusland, var Ønsket om at komme til Klarhed over en Række Spørgsmaal vedrørende den ældre russiske Historie, især Nordboernes Stilling indenfor denne. Han havde nemlig allerede før sin Afrejse fra Hjemmet faaet det almindelige Indtryk, at de oldrussiske historiske Kilder ingenlunde vare tilstrækkeligt udbyttede og at deres Tilblivelse

beroede paa en mere indviklet Proces, end man sædvanligvis troede. Desuden var han ikke utilbøjelig til at antage Spor af nordisk Paavirkning i den russiske Kæmpedigtning, de saakaldte Bylina'er. Alt dette stod meget taaget for ham, men han haabede at faa Problemerne oplyste ved en indgaaende Beskæftigelse med den gamle russiske Litteratur, der for en ikke ringe Del kun var tilgængelig i russiske Bibliotheker. Saavidt muligt søgte han at gjøre sig bekendt med den i hele dens Omfang. Herved trak Undersøgelserne i Langdrag, og han skyldte at bemærke, at han stod i Taknemmelighedsgjæld til Bestyrelsen for Carlsbergfonden, idet den traadte hjælpende til paa et Tidspunkt (Efteraaret 1895), hvor en Afbrydelse af hans Studier vilde have været enstydig med deres fuldstændige Tilintetgjørelse.

Det var lykkedes ham at finde ukjendte og utvetydige Vidnesbyrd om Nordboernes Gudedyrkelse i det gamle Rusland, om deres Betydning for det kirkelige Liv i det 10de Aarhundrede o. s. v., Undersøgelser, som vilde blive trykte i en nær Fremtid. Han tillod sig ellers at gjøre opmærksom paa sin Afhandling »Bylinagranskninger. Bidrag til Kjendskab om den oldnordiske Litteraturs Indflydelse paa den oldrussiske«, som han havde indleveret som eventuel Doktordisputats til det filosofiske Fakultet. Han formodede, at Spørgsmaalet om de russiske Kæmpevisers Fortolkning og Oprindelse, der i saa lang Tid resultatløst havde beskæftiget den slaviske filologiske Verden, hermed var blevet løst. Ved en detailleret Undersøgelse af en Række hidtil uforstaaelige Punkter, baade enkelte Ord, optrædende Personer og hele Situationer, var han kommen til den Erkjendelse, at de med Lethed lod sig forklare ud fra et nordisk Synspunkt, at flere Skikkelser gjenfandtes i den nordiske Mythologi, og at overhovedet de russiske Kæmpeviser vare fremgaaede af den for tabt ansete Varægerlitteratur, om hvis Beskaffenhed vi altsaa til en vis Grad kunde danne os en Forestilling ved at betragte den slaviske Spire. Han antog, at hans Resultater støttede sig til saa gode Grunde, at vi turde tale om en hidtil overset Kjendsgjerning, ikke om en Hypothese, der havde større eller mindre Sandsynlighed for sig.

Det var ikke til at forudse, at hans Ophold i de slaviske Lande skulde strække sig over et forholdsvis saa langt Tidsrum; han havde været borte i 5½ Aar. Aarsagen hertil burde først og fremmest søges i den fornævnte Beskæftigelse med det russiske Epos. Den havde nødt ham til at foretage indgaaende Undersøgelser ogsaa paa andre beslægtede Omraader af baade den slaviske og den germanske Filologi, og den havde medført, at han ofte var gaaet ti Gange fejl, før han én Gang kunde gribe det rigtige; desuden havde han ikke villet henlede Opmærksomheden paa sit Arbejde, før han mente at være sikker i sin Sag. Men dette langvarige Ophold i de slaviske Lande, fornemlig i Rusland, havde medført sine store Fordele. Han havde i Bibliothekerne kunnet benytte en Række Værker, som udenfor Rusland kun undtagelsesvis vare tilgængelige, og var herved blevet fortrolig med det, som han vilde kalde den slaviske Filologis Kjerne. Særegne Forhold — Mangel paa bibliografiske Oversigter, uheldige Boghandlerforhold, en vis Eksklusivitet hos en Del Slavister o. s. v. — bevirkede, at de fleste

slaviske Filologer, som ikke vare bosatte i slaviske Lande, dyrkede Udkanterne af denne Videnskab, især det Omraade, hvor den var i Færd med at gaa over i den sammenlignende Sprogvidenskab. Uden Tvivl fortjente denne Fremgangsmaade Anerkjendelse, men det vilde vistnok indrømmes, at den ikke burde være eneraadende og at den slaviske Filologi havde Ret til ved Siden heraf at blive dyrket i sin mere specielle Ejendommelighed paa samme Maade som det skete f. Ex. med den germanske eller romanske Filologi. De Hindringer, som stillede sig i Vejen herfor, troede han at have overvundet. Personlige Forbindelser spillede indenfor Slavistiken en større Rolle, end de burde, men han havde regnet med det Faktum, at de vare nødvendige, og havde derfor benyttet dem. I den forløbne Aarrække havde endvidere Polsk og Russisk været de Sprog, han benyttede i den daglige Omgang, og denne Omstændighed turde ikke være helt blottet for Betydning, eftersom Kjendskab til Talesprogene jo var en vigtig Faktor indenfor de moderne Filologier. Endelig var det maaske heller ikke uden Værd, at han havde haft Lejlighed til at gjøre Iagttagelser vedrørende det slaviske Kulturliv.

Skulde han sammenfatte de Grunde, som muligvis turde støtte hans Ansøgning, henviste han til 1. sin mangeaarige Beskæftigelse med den slaviske Filologi, 2. den gode Skole han havde gennemgaaet ved samtidig at studere germansk og slavisk Filologi, 3. hans gjentagne Ophold i slaviske Lande, især det sidste, langvarige, endnu ikke afsluttede Ophold, og de heraf flydende Fordele, hvoriblandt Talefærdighed i to Sprog, endelig især til 4. den foran nævnte Afhandling »Bylinagranskninger«.

Til Slut skulde han omtale — om end kortfattet — sit Syn paa den slaviske Filologis Opgaver, da dette stod i Forbindelse med, hvordan han agtede at lede Undervisningen, forudsat at Ministeriet skulde anse det for rigtigt at ansætte ham som ekstraordinær Docent i slavisk Filologi. Han fremsatte her nogle Principer, som han ikke vilde være i Stand til at fravige, da de beroede paa en gennem flere Aar modnet Overbevisning hos ham. Hvad angik den sproglige Side af Slavistiken, sluttede han sig fuldt ud til den gamle Sandhed, at uden Studium af Sprogene, ikke blot som deskriptiv Lingvistik, men ogsaa i deres Aarsagsforhold paa forskellige Tidspunkter, altsaa som Sproghistorie, var enhver Filologi en Utænkkelighed, og denne Del af Slavistiken burde derfor ved Universitetsundervisningen indtage en fremragende Plads. Men han maatte som et absolut ligeberettiget, ikke som et underordnet eller endog kun halvvejs tolereret Element opstille den litteraturhistoriske Forskning med dens Bidiscipliner som f. Ex. Ethnografi (o: det, som Safarik kaldte »Altertümer«) og Mythologi, der atter sammenholdes, forklares og støttes af Historien. Idet han nærmere tænkte paa den ældre, især den middelalderlige Litteraturhistorie, bemærkede han, at han — ligesom forøvrigt adskillige andre — ikke var i Stand til at opfatte denne og Sproghistorien som Modsætninger, af hvilke den ene burde vige for den anden, men tværtimod af Erfaringen var blevet belært om, at de gjensidig udfyldte og støttede hinanden. Man havde desuden gjort Uret i at ville overføre Forhold fra den germanske og romanske Filologi paa den slaviske, der er mindre gennemarbejdet, mere primitiv, og hvor Granskeren

til Tider nødsagedes til at være noget af en Encyklopædist. Mange af de vigtigste Spørgsmaal vedrørende den ældre Periode af Udviklingen vare endnu uoplyste og lode sig kun opklare ved en Samvirken af den sproglige, litteraturhistoriske og historiske Forskning, hvorved det ingenlunde var ligegyldigt, om Problemerne løstes af en enkelt, som sad inde med alle disse Kundskaber, eller af tre forskjellige, der hver for sig vare i Besiddelse af ét af disse Midler. Som Exempel paa Problemer, der vare bleve gjorte indviklede ved den sidst nævnte Undtagelsesmaade kunde nævnes: Om Polakkernes Oprindelse, om den russiske Stats Grundlæggelse, om de russiske Kæmpevisers Tilblivelse o. s. v. Han antog, at hvor man ikke vilde pille enkelte Spørgsmaal ud, men betragte Fænomenerne i deres indbyrdes Sammenhæng, der var en nøje Samvirken mellem den slaviske Filologis forskjellige Grene en Nødvendighed, og han troede, at der, saa vidt gjørligt, ved Universitetsundervisningen burde tages Hensyn til dem alle. Han var sig nøje bevidst, hvilken betydelig og vanskelig Opgave han derved paatog sig, og der var ogsaa undertiden kommen Tvivl op i ham om dens Gjennemførlighed, men han havde trængt disse Tvivl tilbage med den Argumentation, at der faktisk eksisterede enkelte Slavister, som dyrkede og foredrog deres Studium paa den angivne Maade.

Fakultetet udtalte følgende om Ansøgerne. Saaledes som det var Fakultetet fuldt bekendt og som det ogsaa med stor Varme var udtalt i Anbefalinger fra en Række højt ansete Videnskabsmænd i Udlandet, var Dr. Holger Pedersen en usædvanlig begavet og energisk Videnskabsmand, der med fuld Beherskelse af sit egentlige Fag, den sammenlignende Sprogvidenskab, forbandt sjældent omfattende og grundige Kundskaber paa mange forskellige Sprogomraader og ved sine heraf prægede Arbejder allerede havde vundet sig et meget anset Navn i Sprogvidenskab. Til de Sprogomraader, med hvilke han i særlig Grad havde syslet og ved længere Ophold dels ved tyske Universiteter dels i vedkommende Lande havde gjort sig fortrolig, hørte blandt andet de saa interessante, hos os hidtil saa godt som ikke dyrkede og ikke — uden af ham selv som Privatdocent — docerede keltiske Sprog, fremdeles det mærkelige albanesiske og endelig ikke mindst de slaviske Sprog. Sine Kundskaber paa disse Omraader havde han tilfulde dokumenteret saavel ved de af ham offentliggjorte fortjenstfulde Arbejder som senest ved i 4 Halvaar som Privatdocent at have holdt forholdsvis vel besøgte Forelæsninger og Øvelser dels over forskellige slaviske Sprog dels over Old-, Mellem- og Nyirsk. Idet Fakultetet derfor maatte anse Dr. Pedersen for en Mand, der havde alle Forudsætninger for at gjøre sit Fædrelands Videnskab Ære og var fuldt egnet og værdig til en Ansættelse ved Universitetet, vilde det i højeste Grad beklage, om han — som det var antydnet i hans Ansøgning og som det var Fakultetet bekendt, at der kunde være overhængende Fare for — ved Kampen for Udkommet skulde blive tvunget til enten at vende Videnskabens Ryggen eller søge bort fra Danmark. Fakultetet skulde derfor ledsage Dr. Pedersens Ansøgning med sin varmeste Anbefaling og indtrængende indstille til Ministeriet at gjøre Skridt til paa næste Aars Finanslov at skaffe den nødvendige Bevilling til Ansættelse for ham som Docent ved Universitetet; og

for at dette i saa vid Udstrækning som muligt kunde komme til at nyde godt af hans sjældne og omfattende Kundskaber, og da tillige den sammenlignende Sprogvidenskab allerede var og mere og mere blev saa omfattende et Fag, at der, tilmed efter at Kjendskab dertil var blevet et Krav ved Skoleembedsexamen, vilde være god Anvendelse for en Docent deri ved Siden af den normerede Professor, skulde Fakultetet udtale det Ønske, at hans Fag maatte blive betegnet som »sammenlignende Sprogvidenskab med særlig Forpligtelse til indtil videre stadig at holde Forelæsninger over de slaviske Sprog«.

Naar Fakultetet i Øjeblikket mente at maatte anbefale en saadan Ordning, i Stedet for at foreslaa Dr. Pedersen ansat blot, som Docent i slaviske Sprog, da var dertil tillige en anden Grund, nemlig Hensynet til den anden af Ansøgerne, Cand. mag. S. Rosznecki, hvis Specialstudium var den slaviske Filologi og som var den, man i 1896 nærmest tænkte paa som mulig Efterfølger af afdøde Professor Verner. Som Kandidat Rosznecki selv havde oplyst i sin Ansøgning, havde han, efter allerede her hjemme at have givet sig grundig af med slaviske Sprog, nu i omtrent 5½ Aar, til Dels med offentlig Understøttelse, opholdt sig i Polen og Rusland for videre at tilegne sig disse Sprog ad praktisk og litterær Vej, idet han hermed særlig havde haft en eventuel Universitetsansættelse i dette Fag for Øje. Det kunde ikke betvivles, at han var i Besiddelse af grundige Kundskaber i slaviske Sprog, særlig i Russisk og Polsk, og at han, som Følge af sit meget længere Ophold i slaviske Lande, ogsaa havde baade større praktisk Færdighed og Litteraturkundskab indenfor Slavisk, end Dr. Pedersen i Øjeblikket kunde have. Om hans egentlig videnskabelige Kvalifikationer var det derimod ikke muligt i Øjeblikket at fælde nogen sikker Dom. Af trykte Arbejder forelaa der, foruden nogle Smaating af populær Art, kun en Bearbejdelse af Polakken J. Paseks Erindringer fra hans Ophold i Danmark under Krigen 1659. Vel havde han for ganske nylig til Fakultetets Bedømmelse indsendt en Afhandling i Manuskript over et Æmne af den russiske Folkedigtning, ved hvilken han ønskede at erhverve Doktorgraden. Men om denne Afhandlings videnskabelige Værd kunde man saa meget desmindre udtale sig, som end ikke den foreløbige Bedømmelse af den endnu var afsluttet.

Under disse Omstændigheder kunde Fakultetet ikke anbefale Kandidat Rosznecki til den af ham ansøgte Ansættelse som Docent i slavisk Filologi, medens man paa den anden Side vilde finde det retfærdigt overfor ham, om denne Plads ikke foreløbig besattes med nogen anden. Derimod maatte Fakultetet gjentage sin indtrængende Anbefaling for Dr. H. Pedersen som en fuldt udviklet og anerkjendt Videnskabsmand, der ikke blot i enhver Henseende var egnet til Universitetsvirksomhed og ved den foreslaaede Ordning indtil videre vilde kunne bestride ogsaa den slaviske Docentur paa fuldt forsvarlig Maade, men hvem det ogsaa gjaldt netop nu at redde for Videnskaben.

Konsistorium anbefalede paa det bedste, at der paa Finanslovsforslaget for 1900—1901 søgtes bevilget under Universitetets Udgiftspost 7. a. et Honorar paa 2000 Kr. til Dr. phil. H. Pedersen. Forslag herom blev op-

taget paa bemeldte Finanslovsforslag, jfr. Rigsdagstidende 1899—1900 Tillæg A. Sp. 1101—2, vedtaget af Rigsdagen og Honoraret opført paa Finansloven for 1900—1901,

Paa Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 9de Maj 1900 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. til videnskabelige FormaaIs Fremme disponible Beløb tilstodes Dr. phil. *Holger Pedersen* 2000 Kr. aarlig med Forpligtelse til at holde Forelæsninger over sammenlignende Sprogvidenskab med særlig Forpligtelse til indtil videre stadig at holde Forelæsninger over de slaviske Sprog.

7. Honorar til Dr. phil. Edv. Lehmann for at holde Forelæsninger over Religionshistorie under det filosofiske Fakultet.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog Konsistorium under 7de September 1899 til Erklæring et Andragende fra Dr. phil. Edv. Lehmann, hvori han ansøgte om et Honorar for Forelæsninger over Religionshistorie.

Dr. Lehmann bemærkede i denne Anledning, at han, efter at han i Januar 1886 havde taget theologisk Embedsexamen, fornemmelig havde drevet religionsfilosofiske Studier og i Aaret 1889 vundet Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det filosofiske Fakultets Prisspørgsmaal om »Forholdet mellem Religion og Moral.« Han indsaa under dette Arbejde Betydningen af en selvstændig religionshistorisk Forskning og gav sig da i Lag med orientalske Studier, først ved Universitetet her, og senere, under en femaarig Udenlandsrejse, hvortil ogsaa Kultusministeriet understøttede ham, ved Universiteterne i Berlin, Leipzig og Marburg, samt ved Studieophold i Holland, London og Paris. Endnu før sin definitive Hjemkomst — i 1896 — disputerede han for Doktorgraden over »Forholdet mellem Religion og Kultur i Avesta« og begyndte samme Efteraar religionshistoriske Forelæsninger ved Universitetet, hvilke han havde fortsat i flere Semestre (om »Babylonisk Religion«, »Mytisk Kosmogoni«, »Iranisk Religion«, I—II, og »Græsk Mytologi«) tillige med sproglige Øvelser over Avesta og Firdusi. Forelæsningerne havde været forholdsvis vel besøgte (gjennemsnitlig 30 Tilhørere, hvoraf de 10 Studenter), og ved Foredrag i Provinserne havde det ligeledes vist sig, at saadanne Æmner vække Interesse. Overhovedet vilde det være betimeligt at gjøre Religionshistorie til et Universitetsfag. Ved adskillige andre Landes Højskoler doceredes det, saaledes i Berlin, Leipzig og Tübingen, i Basel, Amsterdam, Leiden, Bryssel, for ikke at tale om Paris, der ved særlig Donation havde over en halv Snes Kathedre deri. Men ved alle Universiteter beskæftigede Orientalisterne og de klassiske Filologer sig for Tiden stærkt med den religionshistoriske Side af deres Fag, og det blev mere og mere nødvendigt, at der var Folk, som kunde samle og bearbejde Resultaterne af disse Særforskninger. Tillige maatte det erindres, at den Popularitet, som Religionsvidenskabens for Øjeblikket nød, let kunde bringe den paa Afveje, hvis den stod blottet for videnskabelig Røgt. Buddhistiske, hinduistiske og parsistiske Theorier, af en videnskabeligt set mere end betænkelig Karakter, arbejdede sig, i Selskab med Spiritisme og Theosofi, frem ogsaa her i Landet, og de vilde være vanskelige at fjerne, hvis de fik

Lov til at skjøtte sig selv. Det var Universitetets naturlige Opgave at sørge for, at en saadan bestaaende Interesse førte til dybere Forstaaelse og ikke til Forplumring af det religiøse Liv. For hans eget Vedkommende var det paa høje Tid, at han fik en fast Position i sit Fag. I en Aarrække havde han kunnet dyrke det, underholdt af Stipendier og adskilligt Bierhverv. Men de første vilde høre op engang, og de sidste fik han ikke Tid til, hvis han skulde passe sine Ting. Ikke blot havde han selvstændige Opgaver at løse, saaledes Fortsættelsen af det Værk om den oldpersiske Religion, hvis første Del just nu udkom med Carlsbergfondets Understøttelse, og sine Forelæsninger, der i de to sidste Halvaar havde maattet indstilles af Mangel paa Tid, kunde han kun fortsætte paa tilbørlig Maade, om han fik Stunder til fornyede Studier. Men ogsaa fra Udlandets Side stilledes der Krav til ham, som forudsatte, at han var til Disposition for Religionshistorien. Hans Fremstilling af Indernes, Persernes og Oldgrækernes Religioner i Cantepie de la Sanssayes »Lehrbuch der Religionsgeschichte« (I—II, 1897) skulde snart fornyes til en tredje Udgave, og for dette Værk, som var meget udbredt og anerkjendt, skulde han fra nu af være ledende Redaktør. Ligeledes havde man betroet ham den aarlige Bedømmelse af den religionshistoriske Litteratur i Holzmanns og Krügers »Theologischer Jahresbericht« — altsammen Arbejder, der vare saa ansvarsfulde og vidtløftige, at han umuligt kunde udføre dem forsvarligt, hvis han ikke kunde give Studiet sin bedste Kraft.

I den af det filosofiske Fakultet afgivne Erklæring af 17de Oktober 1899 udtalte dette: Det historiske og sammenlignende Studium af Folkereligionerne havde i den sidste Menneskealder taget et stort Opsving, og Interessen for dem var bleven mere og mere udbredt, ogsaa i større Kredse. Der yttrede sig stedse hos Flere og Flere Ønske om at lære disse betydningsfulde Former for aandeligt Liv at kjende, og det var af ikke ringe Vigtighed, at der ikke manglede kyndig Vejledning ved Tilfredsstillelsen af dette Ønske, ligesom det i og for sig var af stor videnskabelig Interesse at faa denne Side af det menneskelige Aandsliv belyst saa alsidigt og grundigt som muligt. Derfor var der i flere Lande, navnlig i Holland, Frankrig og Tyskland, oprettet særlige Lærestole for det rent historiske Studium af Religionerne, og det vilde være af Betydning, om vi ogsaa kunde faa dette Fag repræsenteret ved vort Universitet. Der havdes hertil en Mand, som havde tilstrækkelig Sprogkundskab til selvstændig at kunne gjennearbejde nogle af de vigtigste Religioners Kildeskrifter i Originalsprogene, og som tillige havde historisk Dannelse og psykologisk Sans, saa at han med uhildet Blik og indtrængende Forstaaelse kunde betragte og vurdere Folkeslagenes religiøse Liv. Da Fakultetet altsaa maatte betragte det som meget ønskeligt, at Religionshistorien som Fag blev repræsenteret ved Universitetets Forelæsninger, maatte det med særlig Interesse modtage det fra Konsistorium sendte Andragende fra Dr. phil. E. Lehmann om Understøttelse til at holde religionshistoriske Forelæsninger. Dr. Lehmann havde dels i Hjemmet, dels under et længere Ophold i Tyskland, Holland og Frankrig gjort Religionshistorie til Gjenstand for sine Studier og fremlagt Frugterne af disse dels i forskjellige større og mindre Skrifter, dels i en Række Forelæsninger, som han havde holdt ved Universitetet, efter at han i Aaret 1896 havde dispu-

teret for Doktorgraden over et Skrift, der handlede om Forholdet mellem Religion og Kultur i Avesta. Hvad der særlig burde fremhæves som talende til Fordel for ham, var, at han trods den Tilbøjelighed til at give sig i Kast med forskellige og temmelig uensartede Æmner, som flere af hans Skrifter vidnede om, havde givet sine Studier et fast Grundlag ved særlig at koncentrere dem om de gammelariske Religioner i Asien, i første Række om den iranske Religion. Paa dette Omraade havde han under Vejledning af fremragende Lærere med Energi arbejdet sig ind i Kilderne selv og derved tilegnet sig Betingelserne for en selvstændig Opfattelse af et meget vigtigt Afsnit af Religionshistorien. Et Vidnesbyrd herom havde han fremlagt i den anden Udgave af Chantepies de la Sanssayes »Lehrbuch der Religionsgeschichte«, hvor han havde behandlet Indernes, Persernes og Oldgrækernes Religioner, og navnlig i en nu udkommende første Del af et dansk Værk om den iranske Religion, som efter det foreliggende at dømme kunde betegnes som et grundigt og værdifuldt Arbejde. Hans Bidrag til Chantepies Religionshistorie havde fundet en gunstig Bedømmelse i Schurers Theologische Literaturzeitung 1898 og af Tiele i Theologischer Jahresbericht for 1897, og tillige indeholdt den Omstændighed, at Redaktionen af den næste Udgave af Chantepies Bog samt Bearbejdelsen af den religionshistoriske Del af Theologischer Jahresbericht vare blevne ham overdragne, et Bevis paa, at han i Udlandet betragtedes som en brugbar Kraft. At han, som det undertiden kunde fremgaa af hans Skrifter, paa andre Omraader af Religionshistorien ikke var naaet til en lignende Selvstændighed, laa for en stor Del i dette omfattende Fags egen Natur, og i alt Fald viste hans Arbejder gjennemgaaende, at han overalt var godt orienteret i den moderne Litteratur angaaende disse Spørgsmaal. Fakultetet mente derfor at burde anbefale Dr. Lehmanns Andragende og betegne ham som den, der her i Landet for Tiden ubetinget var bedst udrustet til at overtage Hvervet at holde religionshistoriske Forelæsninger og derved bidrage til, at et betydningsfuldt Led i Universitetets Forelæsningskreds blev udfyldt.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 20de November 1899 til Ministeriet Dr. Lehmanns Andragende. Til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1900—1901 blev der af Ministeriet stillet Forslag om Optagelse af et Honorar paa 2000 Kr. til Dr. Lehmann paa Universitetets Udgiftspost 7. a. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1899—1900 Tillæg B. Sp. 465—66 og 703—4, vedtaget af Rigsdagen og Honoraret optaget paa Finansloven for 1900—1901.

Efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 10de April 1900 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. til videnskabelige Formaals Fremme disponible Beløb tilstodes Dr. phil. *Johannes Edvard Lehmann* 2000 Kr. med Forpligtelse til at holde Forelæsninger over Religionshistorie.

8. Andragende fra Dr. phil. Francis Beckett om Honorar for at holde Øvelser med Studerende i Kunstmuseets Afstøbningssamling og Forelæsninger over Kunstens Historie paa Universitetet.

Fra Dr. phil. Francis Beckett modtog Konsistorium den 19de Oktober 1899 et til Kirke- og Undervisningsministeriet stilet Andragende, hvori han an-

søgte om, at det maatte blive overdraget ham: 1. at holde Øvelser med Studerende i Kunstmuseets Afstøbnings-samling og 2. at læse over Kunstens Historie paa Universitetet.

Dr. Beckett bemærkede i denne Anledning, at han i 1892 havde faaet tildelt Universitetets Guldmedaille for sin Besvarelse af den udsatte Prisopgave i Kunsthistorie: »Af vore Samlinger af Antiker udvælges et Antal af omtrent 30 forskjelligartede Arbejder; de beskrives og forklares, og deres kunsthistoriske Plads bestemmes«; se Bedømmelse af J. L. Ussing og Jul. Lange i Universitetsprogram af 1892. Til Magisterkonferens i Kunsthistorie i 1892 havde han forberedt sig ved et længere Ophold i Dresden og Berlin, hvis Kunstsamlinger han gennemgik, endvidere havde han paa en kortere Rejse i Nordtyskland havt Lejlighed til at se den nordtyske Murstensgothik. I Efteraaret 1892 foretog han — til Dels med Understøttelse fra Universitetet — en Studierejse over Berlin, Brunsvig og Köln til Paris, hvor han opholdt sig en Maaned, derfra vendte han over Belgien — hvor han besaa Samlingerne i Bryssel og Antwerpen — og Holland — med Ophold i Haag, Haarlem og Amsterdam — tilbage til Danmark. Om Efteraaret 1893 fik han det Hverv at skrive Texten til en Række Gjengivelser efter Altertavler i Danmark fra Middelalderen, som vare blevne udførte paa Foranstaltning af Kirke- og Undervisningsministeriet; efter at han i Vinterens Løb havde undersøgt de vedkommende Altertavler paa Stedet, foretog han — med sit Arbejde for Øje — tidlig paa Foraaret 1894 med ministeriel Understøttelse en Rejse til Lübeck, Segeberg, Slesvig, Kiel, Köln og Bryssel, og i 1895 forelaa Arbejdet færdigtrykt med Titlen: »Altertavler i Danmark fra den senere Middelalder. Udgivne paa Foranstaltning af Kirke- og Undervisningsministeriet. Avec un résumé en français (fol. & 4to; udførligere Anmeldelser i »Tilskueren« 1896, »Zeitschr. für bildende Kunst« og »Jahrbücher für Kunstwissenschaft«). Efteraaret 1895 rejste han med Understøttelse fra Kultusministeriet og Universitetet over Frankfurt a. M. til Italien, hvor han opholdt sig ca. 6 Maaneder i Florents, navnlig beskæftiget med at gennemgaa den florentinske Kunst, men hvor han ogsaa for sine Studiers Skyld dvælede kortere eller længere Tid i Perugia, Assisi, Rom, Orvieto, Siena, San Gimignano, Pisa, Prato, Pistoja, Padova og Venedig, og hvorfra han lagde Hjemvejen over München. I Florents havde han indsamlet Materiale til en Bog: Florentinske Kunstnere. Fra Giotto til Fiesole (Kbhvn. 1897), egentlig første Bind af et Værk over den florentinske Kunsts Historie, til hvis Fuldførelse han baade dengang og senere havde gjort Studier.

Paa Rejser i Danmark og i det nordøstlige Tyskland om Efteraaret 1896 samlede han Stoffet til en Bog: *Renaissancen og Kunstens Historie i Danmark*, med hvilken han i Foraaret 1897 erhvervede den filosofiske Doktorgrad. Som det gjordes gjældende i Bogens Forord, maatte dette Værk betragtes som en Del af Forarbejderne til en sammenhængende Fremstilling af Kunstens Historie i Danmark, hvortil han siden 1892 havde samlet Materiale. Efter hans foreløbige Bestemmelse vilde denne Fremstilling optage 6 Bind, nemlig: I. Oldtiden. II. Middelalderen. a. Den tidligere Middelalder. b. Munketiden. III. Renaissancen. a. Reformations-Aarhun-

dredet. b. Kristian IV. og Kunsten. IV. Enevældens Kunst. a. Baroken. b. Rokokoen. V. Klassicismen. VI. Den danske Skole.

Foraaret 1897 besøgte han Strasbourg, Basel og Nürnberg, og Juli Maaned s. A. tilbragte han i London, hvorfra han gjorde Udflugter til Oxford og Windsor i Særdeleshed for at gjenneegaa Leonardos Haandtegninger. Med Understøttelse af Carlsbergfonden foretog han i Vinteren 1898—99 en længere Studierejse, der gik over München og omliggende Byer — Augsburg, Bamberg —, Wien, Venedig og Milano til Rom, hvor han opholdt sig omtrent to Maaneder; derfra rejste han til Neapel, og her eller i Omegnen — Pompeji, Pæstum — var han omtrent en Maaned. Paa Hjemvejen besøgte han de fleste Byer i Mellem- og Norditalien.

Han havde Tid efter anden offentliggjort mindre Afhandlinger i Tidsskrift for Kunstindustri (Nogle nye Tanagrafigurer i den kgl. Antiksamling. 1891. Renaissance-Plaketter og Renaissance-Broncer. 1892. Krucifixet i Herlufsholm-Kirke. 1898), Tidsskrift for Filologi (Skulpturer fra Parthenon i Kjøbenhavn. 1892), Letterstedtske Tidsskrift (Ny Carlsberg Glyptotek. Studier. 1893), Dansk historisk Tidsskrift (Et Drengeportræt af Hans Knieper. 1892) og i andre Tidsskrifter, og ifølge afdøde Professor Jul. Langes Ønske besørgede han 3die danske Udgave af Lübkes Kunsthistorie, hvoraf de tre Femtedele nu forelaa færdige fra hans Haand.

Siden Efteraaret 1896 havde han regelmæssig holdt Forelæsninger paa Kunstakademiet for Akademiets Elever, i Efteraarshalvaaret 1897 holdt han paa Universitetet en Række Forelæsninger over Medicæerne og Kunsten i Florents, i indeværende Halvaar havde han begyndt sammesteds en Række Forelæsninger over den græske Billedkunsts Historie i Oldtiden. Efteraarshalvaaret 1898 holdt han Øvelser med Studerende i Kunstmuseets Afstøbningssamling og i indeværende Halvaar holdt han ligeledes Øvelser sammesteds.

Endelig maatte han nævne, at han som Assistent ved Afstøbningssamlingen havde katalogiseret hvert Stykke i Samlingen, hvor han daglig arbejdede, og at han efter Opfordring af Professor H. J. Holm havde paataget sig at skrive Texten til de Opmaalinger og Tegninger af danske Herreborge fra det 16de Aarhundrede, som gennem en længere Aarrække vare blevne udførte af Kunstakademiets Elever; med dette Arbejde var han for Tiden beskæftiget. Til en Studierejse i Grækenland havde han iaar modtaget kultusministeriel Understøttelse, hvilken Understøttelse han tænkte at benytte til en Rejse til Grækenland og Konstantinopel førstkommende Foraar.

I en til Konsistorium stilet Skrivelse bemærkede Dr. Beckett, at naar han i den medfølgende Skrivelse til Ministeriet ansøgte om, at den Ret, han havde erhvervet sig til at vejlede de Studerende ved Universitetet i sit Fag, maatte blive ombyttet med en Forpligtelse, da gjorde han dette, fordi han gjerne ønskede noget Vederlag for sit Arbejde. Hidtil havde han ikke behøvet et saadant, da hans Arbejde med 3die danske Udgave af Lübkes Kunsthistorie var blevet ham ret godt betalt, men til Foraaret 1900 kunde han antagelig have Udgaven færdig. Derpaa agtede han at foretage en Studierejse til Grækenland og Konstantinopel, og han troede da at kunne

sige, at han ved Selvsyn havde erhvervet sig Overblik over i hvert Fald vigtige Partier af Kunstens Historie. Derefter tænkte han — i alle Tilfælde foreløbig — at blive hjemme, for eftertrykkeligere og mere uafbrudt end tidligere at kunne arbejde paa en sammenhængende Fremstilling af Kunstens Historie i Danmark. Dette Arbejde vilde sikkert tage det meste af et Menneskes Liv, og den egentlige Grund til, at han søgte om at blive knyttet til Universitetet, var denne, at han derigjennem haabede, at kunne opnaa en i ydre Henseende saa betrygget Existens, at han kunde fortsætte sine Studier til dette Værk.

Det var den udtrykkelige Bestemmelse med Oprettelsen af Kunstmuseets Afstøbnings-samling, at den skulde illustrere Billedhuggerkunstens Historie fra de ældste Tider indtil vore Dage, og ved Samlingens Ordning var der bestandig — og vilde der fremdeles blive — taget Sigte paa, at Billedhuggerkunstens Forhold til de to andre Kunstarter, Bygningskunst og Malerkunst, oplyses ved Hjælp af Fotografier og andre Gjengivelser. Samlingen skulde med andre Ord kunne gjøre Tjeneste som et kunsthistorisk Laboratorium.

Det var hans bestemte Hensigt ogsaa for Fremtiden at læse over Kunstens Historie paa Universitetet, men naar han holdt Forelæsninger her, kunde han ikke godt — og burde det vel heller ikke — være Herre over, hvem der hørte paa ham. Naar han holdt Øvelser i Afstøbnings-samlingen kunde han derimod — hvad han ogsaa hidtil havde gjort — lade Studerende udelukkende være Deltagere. Naar han herved først og fremmest tilbød de Studerende ved Universitetet Lejlighed til en regelmæssig Vejledning i Afstøbnings-samlingen, henstillede han, at hans Ansøgning til Ministeriet blev ledsaget af en Udtalelse fra Universitetet om, hvorvidt man vilde anse det for ønskeligt, at en saadan Forpligtelse til Vejledning af de Studerende blev ham overdraget.

Det filosofiske Fakultet udtalte i en under 27de November 1899 afgiven Erklæring, at det selvfølgelig havde været et Savn, at der siden Professor Jul. Langes Død i August 1896 ikke af nogen Universitetslærer var blevet holdt Forelæsninger og Øvelser over Kunsthistorie, og Universitetet maatte være betænkt paa at faa denne Mangel afhjulpet om kortere eller længere Tid. Dr. Beckett havde saavel ved sin Doktordisputats »om Renaissancen og Kunstens Historie i Danmark« som ved andre Arbejder, saaledes Bogen om »Altertavler fra den senere Middelalder«, vist, at han var en ihærdig og flittig Forfatter paa Kunsthistoriens Omraade. Han besad gode Evner til at iagttage og til at huske og sammenligne det iagttagne; han var godt inde i den kunsthistoriske Litteratur og behandlede med Lethed de historiske Kilder. Paa mange Rejser havde han endvidere ved Selvsyn erhvervet sig Kjendskab til de forskjellige Tidsaldres Kunst. Hvad der endnu savnedes i Dr. Becketts Forfattergjerning, var et friskere kunstnerisk Syn og en stærkere udpræget Forfatterpersonlighed; hans Studier fik let en vis sammenstykket Karakter uden at gennemtrænges eller farves af et fyldigere almindeligt Overblik, og uden at man bagved følte en mere almen æsthetisk Opfattelse.

Fakultetet bemærkede derhos, at det betragtede Dr. Beckett som en

Videnskabsmand, der endnu var i Udvikling; det var meget muligt, at han blev en betydelig Kunsthistoriker og en god Lærer og Forelæser i sit Fag. Men da de Egenskaber, han i alt Fald foreløbig syntes at mangle, netop vare af særlig Vigtighed for Universitetsundervisningen i Kunsthistorie, maatte Fakultetet — tillige med den Mulighed for Øje, at andre Kræfter vilde kunne opstaa — bestemt tilraade, at der endnu ikke blev truffet nogen Afgjørelse med Hensyn til Universitetsundervisningen i Kunsthistorie.

Konsistorium sluttede sig i Skrivelse af 14de December 1899 til Fakultetets sidste Udtalelse.

9. Forhøjelse af Honorarerne til Dr. phil. A. Hammerich og Dr. phil. A. Olrik for at holde Forelæsninger henholdsvis over Musikens Historie og nordiske Folkeminder.

I Skrivelse af 8de Marts 1898 til Ministeriet ansøgte Dr. A. Hammerich om, at det ham tilstaaede Honorar for at holde Forelæsninger over Musikens Historie — jfr. Univ. Aarb. f. 1895—96 S. 23—25 — maatte blive forhøjet. Dr. Hammerich bemærkede, at hans Forelæsninger, som han nu holdt paa 6te Halvaar — deraf de første som Privatdocent uden Honorar — havde vundet stor Tilslutning, der endog i de sidste Halvaar var i tydelig Tiltagen. I Efteraarshalvaaret 1897 begyndte han med noget over 50 Tilhørere og sluttede med noget over 70. Dette Halvaar (Føraars-halvaaret 1898) udviste Tilhørerlisterne 83. Han turde maaske heraf slutte, at hans Virken ikke var frugtesløs. Forarbejderne til disse Forelæsninger toge saa godt som hele hans Tid. Foruden Bearbejdelsen af selve Stoffet krævede de nemlig efter deres særlige Natur et ikke ringe Arbejde ved Indstuderingen og Valget af de Musikværker — ofte flerstemmige Kor —, som maatte til som nødvendigt oplysende Supplement til selve Forelæsningen. Paa Grund af sin Universitetsvirksomhed havde han da ogsaa mere og mere maattet indskrænke sin Virksomhed som Musikkritiker ved Nationaltidende og havde derved lidt en Indtægtsformindskelse af betydeligt Omfang. Det Studiefag, han havde viet sine Kræfter, var, som det vilde være Ministeriet bekjendt, først ved ham indført ved Universitetet, havde krævet en betydelig og ved egne Midler iværksat videnskabelig og kunstnerisk Fordannelse, og sin Stilling ved Universitetet havde han først naaet i en forholdsvis sen Alder.

Under Henvisning til denne Skrivelse tilføjede Dr. Hammerich i Skrivelse af 29de Oktober 1898 til Ministeriet, at Tilhørerantallet ved hans Forelæsninger i Efteraarshalvaaret s. A. var steget til 107, samt at han ogsaa havde udvidet sin Virksomhed, idet han havde optaget en dobbelt Forelæsningsrække, hvoraf den ene med Tilknytning til det nystiftede Museum for Musikinstrumenter («Musikhistorisk Samling»).

Fra det filosofiske Fakultet modtog Konsistorium under 16de November 1898 et af Fakultetet anbefalet Andragende fra Dr. phil. A. Olrik om Forhøjelse af det ham tillagte Honorar for at holde Forelæsninger over nordiske Folkeminder, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 351—53. Dr. Olrik be-

mærkede i denne Anledning, at han i Sommeren 1896 havde indgivet et Andragende, hvori han fremhævede den almenvidenskabelige og nationale Betydning, det vilde have, at vort Universitet — ligesom flere andre i de nordiske Lande — havde en Lærerplads i Folkemindeforskning, og hvori han da ansøgte om, nu da hans Stipendier, 1300 Kr., udløb, at faa et Honorar, hvorved han blev sat i Stand til at fortsætte de Forelæsninger, han havde begyndt paa som Privatdocent. Til denne Ansøgning sluttede det filosofiske Fakultet og Konsistorium sig under varm anbefaling, ligesom der ogsaa i Dagspressen fremkom et Forslag fra anerkendt Haand — Dr. E. v. d. Reeke i Berlingske Tidende 1897 Nr. 41 —, der uden at kjende den indgivne Ansøgning foreslog et Professorat i dansk Folkedigtning oprettet. I Juli 1897 modtog han derefter fra Konsistorium Meddelelse om, at der var tillagt ham et Honorar af 1000 Kr. aarlig fra 1ste April s. A. af det disponible Beløb paa Universitetets Udgiftspost 7. a.

Det havde sikkert været beklaget af selve Ministeriet, at det til Lærertilønning i dette Fag kun havde en Sum disponibel, der endog var mindre end, hvad han havde havt fra Universitetet som Stipendiat uden Pligt til at holde Forelæsninger. Han havde, skønt det tillagte Honorar ikke stod i noget som helst Forhold til det Arbejde, der paalagdes, stræbt at gjøre Fyldest i den saaledes oprettede Stilling. De Forelæsninger og Øvelser, han havde holdt, vare: 1897. I. Rolf Krakes Saga; 1897. II. Danmarks Heltedigtning, med en særskilt Øvelse over Bjarkemaal; 1898. I. Saxes Danmarkshistorie og enkelte Punkter af ældre nordisk Litteratur; 1898. II. Danmarks Heltedigtning. Desuden havde han forberedt: 1899. I. Nordens Trylleviser og Grundsætninger for Sagnforskning. Endvidere havde hans Stilling ved Universitetet medført, at han af Justitsministeriet havde faaet overdraget et ret omfattende Arbejde som Medlem af Kommissionen for Undersøgelse af dansk Navneskik.

Dr. Olrik tillod sig at henlede Opmærksomheden paa, at han ikke i Længden kunde fortsætte fornævnte Lærervirksomhed med Tilsidesættelse af betalt Arbejde og med aarligt Underskud og ansøgte derfor om, at hans Honorar maatte blive søgt forhøjet til 2000 Kr. aarlig.

Til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1899—1900 blev der af Ministeriet stillet Forslag om Forhøjelse af Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 2., for at Honorarerne til Dr. Hammerich og Dr. Olrik kunde blive forhøjede med 600 Kr. for hver; Forslaget blev forkastet, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 1177—78 og 1361—62. Da der paa Underkonto 1. ved Adjunkt, Dr. phil. H. Jungersens Udnævnelse til Professor i Zoologi fra 1ste September 1899 var blevet et Beløb af 600 Kr. til Disposition, jfr. Univ. Aarb. f. 1898—99 S. 2 og 108, blev det efter Ministeriets Indstilling ved kgl. Resolution af 7de Juni 1899 bifaldet, at der af fornævnte Beløb indtil videre tilstodes Dr. Hammerich og Dr. Olrik 200 Kr. hver, fra 1ste September s. A. at regne. Endelig blev der af Ministeriet til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1900—1901 stillet Forslag om Forhøjelse af Beløbet paa Udgiftspost 7. a. 2., for at Honorarerne til Dr. Hammerich og Dr. Olrik kunde blive forhøjede med 800 Kr. til hver til 2000 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstidende 1899

—1900 Tillæg B. Sp. 467—68 og 703—4; Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1900—1901.

Efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 14de April 1900 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. disponible Beløb tilstodes Dr. phil. *Angul Hammerich* og Dr. phil. *Axel Olrik* hver et Beløb af 800 Kr. til Forhøjelse af de dem hidtil tillagte Honorarer for at holde Forelæsninger, henholdsvis over Musikens Historie og over nordiske Folkeminder.

10. Forhøjelse af Honorarerne til Dr. phil. L. Kolderup Rosenvinge og Dr. phil. C. U. E. Petersen for at holde Forelæsninger, henholdsvis over Kryptogamer og over Æmner fra den fysiske Kemis Omraade.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog Konsistorium under 26de Maj 1897 til Erklæring et med Professorerne, Dr. phil. E. Warmings og R. Pedersens anbefaling forsynet Andragende fra Dr. phil. *L. Kolderup Rosenvinge* om, at det maatte overdrages ham fremdeles at holde Forelæsninger og Øvelser over Kryptogamerne samt eventuelt om Forhøjelse af det ham derfor tillagte Honorar.

Konsistorium indsendte under 6te Juli s. A. en Erklæring af 29de Juni s. A. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at Fakultetet anbefalede Andragendet samt at flere af dets Medlemmer fandt, at 2000 Kr. vilde være et passende Honorar, men at et saadant maatte medføre, at ogsaa Dr. E. Petersens Honorar blev forhøjet. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser og bemærkede, at der vilde blive indsendt Andragende fra Dr. E. Petersen, jfr. nedenfor.

Fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 29de Juni 1897 et Andragende fra Dr. phil. *C. U. E. Petersen* om, at der paa Finanslovsforslaget for 1898—99 maatte blive stillet Forslag om, at den ham tildelte midlertidige Understøttelse for at holde Forelæsninger over Æmner fra den fysiske Kemis Omraade maatte overgaa til en fast Post, idet der oprettedes en Docentpost i Kemi ved Universitetet med Forpligtelse for Indehaveren til at holde saavel Forelæsninger over fysisk Kemi som ogsaa andre Forelæsninger og Examinatorier, særligt over uorganisk Kemi for Studiosi magisterii i Kemi og Fabrikingeniører, samt deltage i Examinationen ved de Examina, der afholdes for disse. Dr. Petersen bemærkede, at det var almindelig anerkjendt, at den stærke Udvikling, som de forskellige Grene af Kemi, saasom uorganisk, organisk, analytisk og fysisk Kemi, vare undergaaede i den nyere og nyeste Tid, en Udvikling, der stadig tiltog, gjorde det mere og mere uoverkommeligt for den enkelte at beherske det hele Gebet til Fuldkommenhed og at følge fuldstændigt med paa alle enkelte Omraader. Da hertil kom, at Antallet af Studerende af de forskellige Retninger, der ved Universitetet og den polytekniske Læranetalt deltog i Undervisningen i Kemi, var i stadig fortsat Stigning, var en Arbejdsdeling paa dette Omraade, ikke blot indenfor den rene Forskning, men ogsaa i den videnskabelige Lærergjerning, saaledes som denne

ved de fleste fremmede Universiteter længst havde fundet Sted for de to Hovedgrenes, uorganisk og organisk Kemi, Vedkommende, bleven i høj Grad ønskelig. Som en Følge saavel af Fagets Udvikling som af Tilvæksten til Antallet af Studerende og de forskjellige Fordringer, der stilles til Studerende af forskellige Retninger, havde de to Universitetslærere, der ledede Undervisningen i Kemi ved Universitetet og tillige ved den polytekniske Lærestanstalt, ved hvilken ingen særlig Lærer i Kemi var ansat, efterhaanden faaet et meget betydeligt forøget Undervisningsarbejde, og det havde ikke været muligt at gennemføre Undervisningens Specialisering fuldstændigt. Exempelvis kunde det nævnes, at der ikke blev afholdt specielle Forelæsninger over uorganisk Kemi for de videst gaaende Studerende: Studiosi magisterii og Fabrikingeniører, og at Forelæsningerne over fysisk og theoretisk Kemi midlertidigt vare overdragne til ham. Dr. Petersen formenter derfor, at det kunde være ønskeligt og betimeligt, at en Post som fornævnte blev oprettet. Med Hensyn til sine personlige Kvalifikationer til at beklæde en saadan, skulde han anføre, at han i en Aarrække fra 1889 havde holdt Forelæsninger ved Universitetet dels over uorganisk-kemiske og i de senere Aar navnlig over fysisk-kemiske Æmner, i de to foregaaende samt i Finansaaret 1897—98 med Understøttelse paa Finansloven. Han havde fra 1885, da han blev ansat som Assistent ved Universitetets kemiske Laboratorium, hvilken Post han beklædte i 8 Aar, og indtil nu gjort Studiet af de tvende nævnte Grene af Kemi til sin væsentligste Beskæftigelse, ligesom han i en Række af Undersøgelser, hvis Resultater vare offentliggjorte dels i tyske Tidsskrifter (*Journal für praktische Chemie* og *Zeitschrift für physikalische Chemie*), dels i det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Skrifter havde søgt ved selvstændige Arbejder at bidrage til de nævnte Videnskabsgrenes Udvikling. Han turde maaske tro, at det ikke vilde være helt uden Betydning for Videnskabens Udvikling i vort Land, at disse Arbejder fortsattes og at der gaves ham som Lærer i de nævnte specielle Retninger Lejlighed til at kunne hellige sig fuldstændigt til deres Dyrkelse. Han tilføjede, at Oprettelsen af en Post som den nævnte formentlig med Nødvendighed vilde medføre, at der anvistes dens Indehaver et Laboratoriumslokale til Forberedelse af Forelæsningsforsøg og videnskabelige Undersøgelser ved den Anstalt, Universitetets kemiske Laboratorium eller den polytekniske Lærestanstalt, hvor Forelæsningerne skulde afholdes. Saafremt Forslaget ikke skulde opnaa Ministeriets eller Rigsdagens Samtykke, ansøgte han subsidært om, at der vedblivende tilstodes ham et midlertidigt Honorar for at holde Forelæsninger over Æmner fra den fysiske Kemi Omraade.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet anbefalede, at Dr. Petersens Andragende bevilgedes saaledes, at han ansattes for et Tidsrum af 2 Aar med et Honorar paa 2000 Kr. aarlig med Forpligtelse til at holde Forelæsninger over nyere Retninger paa Kemiens Omraade, særlig fysisk Kemi, holde Examinatorier og Kollokvier over uorganisk Kemi for Viderekomne — den polytekniske Lærestansts Fabrikingeniører og Studiosi magisterii i Kemi og Fysik — samt deltage i Examensarbejdet ved Universitetet og den polytekniske Lærestanstalt.

I en under 21de August 1897 afgiven Erklæring udtalte *Universitetets Kvæstor*, at ihvorvel den Virksomhed, der saaledes af Fakultetet var tænkt Dr. Petersen sikret for 2 Aar, syntes i det væsentlige at falde sammen med Omraadet for den af ham ansøgte faste Docentplads, vilde det dog formentlig være rettest at have en Erklæring fra ham om, hvorvidt han ønskede for et Tidsrum af 2 Aar at overtage den Stilling, som han selv havde tænkt sig som fast, og der vilde da tillige fra ham kunde erholdes den for Sagens videre Fremme nødvendige Oplysning om, hvorvidt han i den ommeldte Stilling med en, i alt Fald foreløbig, Varighed af 2 Aar ansaa det for nødvendigt at have et Laboratoriumslokale til Raadighed, saaledes som han havde tænkt sig det for den faste Docentplads. Dertil kom, at der ikke fra Direktøren for den polytekniske Lærestalt forelaa nogen Udtalelse i denne Sag, der dog paa flere Maader, ogsaa i Spørgsmaalet om Stedet, hvor Forelæsningerne skulde holdes, greb ind i Lærestaltens Virksomhed.

Konsistorium bemærkede i Skrivelse af 11te September 1897 til Ministeriet i Anledning af Kvæstors Udtalelse, at Dr. Petersen, efter at være gjort bekjendt med Fakultetets Forslag, havde erklæret, at han var villig til at overtage den af Fakultetet foreslaaede Stilling, samt at der, da han ikke i det nævnte Tidsrum tilsigtede at holde experimentelle Øvelser, ikke vilde blive Tale om, at der behøvedes at stilles et Laboratorielokale til Raadighed for ham. For saa vidt Kvæstor endelig havde bemærket, at der ikke forelaa nogen direkte Udtalelse fra Direktøren for polyteknisk Lærestalt, tilføjede *Konsistorium*, at Professor, Dr. Jul. Thomsen, der tillige var Medlem af Fakultetet og af *Konsistorium*, under Sagens Behandling begge Steder varmt havde taget Ordet for Fakultetets enstemmige Forslag. *Konsistorium* indstillede, at det Dr. Petersen tillagte Honorar paa 1000 Kr. paa Finanslovsforslaget for 1898—99 maatte blive søgt forhøjet til 2000 Kr. aarlig for et Tidsrum af 2 Aar med Forpligtelse for ham til at holde de af Fakultetet anførte Forelæsninger m. m.

I et til Ministeriet indsendt Andragende af 11te August 1899 bemærkede Dr. E. Petersen, at han, der var født i 1856, efter i Aaret 1888 at have taget den filosofiske Doktorgrad stadig, med Undtagelse af et enkelt Halvaar, havde holdt Forelæsninger ved Universitetet. Endvidere havde han i det nævnte Tidsrum udført en Række af experimentelle videnskabelige Undersøgelser, hvis Resultater vare meddelte i Afhandlinger, der for største Delen vare publicerede i Videnskabernes Selskabs Skrifter; for et af disse Arbejder erholdt han i Aaret 1894 Selskabets Sølvmedaille. Da han fra 1893 ikke havde været knyttet til noget Statslaboratorium, havde han fra den Tid været henvist til paa egen Bekostning at indrette og vedligeholde et Laboratorium til Udførelse af de ovennævnte Experimentalundersøgelser. For at kunne fortsætte disse og i det hele disponere over den fornødne Tid til videnskabelige Studier fornyede han sin Ansøgning om, at det ham tillagte Honorar maatte blive forhøjet til 2000 Kr.

Til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1899—1900 blev der af Ministeriet stillet Forslag om Forhøjelse af Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 2, for at Honoraret for Dr. phil. E. Pe-

tersen kunde blive forhøjet med 600 Kr.; Forslaget blev forkastet, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 1177—78 og 1361—62. Da der paa Underkonto 1 ved Docent Saabys Afgang fra Universitetet var blevet et Beløb af 600 Kr. til Disposition, jfr. Univ. Aarb. f. 1897—98 S. 649—50, og dette Beløb ikke var anvendt for Finansaaret 1898—99, blev det efter Ministeriets Indstilling ved kgl. Resolution af 6te April 1899 indtil videre tillagt Dr. E. Petersen og Dr. L. Kolderup Rosenvinge med 300 Kr. til hver for sidstnævnte Finansaar og fra 1ste April 1899 indtil videre, jfr. Univ. Aarb. f. 1898—99 S. 109.

Endelig blev der af Ministeriet til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1900—1901 stillet Forslag om Forhøjelse af Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 2, for at Honorarerne til Dr. E. Petersen og Dr. L. Kolderup Rosenvinge kunde blive forhøjede med 700 Kr. til hver til 2000 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstidende 1899—1900 Tillæg B. Sp. 467—68 og 703—4; Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1900—1901.

Efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 14de April 1900 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. disponible Beløb tilstødes Dr. phil. L. Kolderup Rosenvinge og Dr. phil. C. U. E. Petersen hver et Beløb af 700 Kr. til Forhøjelse af de dem hidtil tillagte Honorarer af 1300 Kr. for at holde Forelæsninger, henholdsvis over Kryptogamer og over Æmner fra den fysiske Kemis Omraade.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Den filosofiske Prøve.

a. *Kgl. Resolution af 25de Juni 1900 om skiftevis Besørgelse af det propædeutiske Kursus i Filosofi af to af de tre Professorer i Filosofi.*

Fra det filosofiske Fakultet modtog Konsistorium under 22de Maj 1900 et af Fakultetet anbefalet Andragende, hvori Professorerne, Dr. phil. & jur. H. Høffding, Dr. phil. K. Kroman og Dr. phil. Cl. Wilkens ansøgte om, at det for Fremtiden maatte blive dem tilladt at ordne det propædeutiske Kursus i Filosofi saaledes, at det skiftevis besørgedes af to af dem, saaledes at enhver af dem hver tredie Aar fik bedre Tid til at holde andre Forelæsninger. Ansøgerne bemærkede, at det for de to ordinære Professorer vilde medføre to Fordele, nemlig, at de fik mere Tid til at holde andre Forelæsninger end de propædeutiske, og at de kunde holde det propædeutiske Kursus med større Friskhed, naar de hvert tredie Aar vare fritagne for det, samt at det for den ekstraordinære Professor vilde være af Interesse at have Lejlighed til at komme i Berøring med en større Kreds af unge Studerende. Konsistorium anbefalede Sagen i Skrivelse af 8de Juni s. A. til Ministeriet.

Ved Skrivelse af 26de s. M. meddelte Ministeriet Konsistorium, at det ved kgl. Resolution af 25de s. M. var bifaldet, »at der sker følgende Forandring i de ved allerhøjeste Resolution af 8de September 1871 fastsatte Regler angaaende den almindelige filosofiske Prøve ved Kjøbenhavns Universitet, at det propædeutiske Kursus i Filosofi ordnes saaledes, at det